

Informacje podlegające ujawnieniu
Banku Spółdzielczego w Żaganiu
według stanu na dzień 31.12.2018 roku

I. Informacje ogólne Banku:

1. Bank Spółdzielczy w Żaganiu, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Żaganiu, ul. Skarbowa 6, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2018 roku, zwany dalej dniem sprawozdawczym.

2. Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej w:
 1. *Centrala Banku – Żagań, ul. Skarbowa 6*
 2. *Oddział Banku w Żaganiu - Żagań, ul. Skarbowa 6*
 - *POK ul. Rynek 11, Żagań*
 - *POK ul. Sportowa 2, Żagań*
 - *POK w Brzeźnicy, ul. Zielonogórska 24A*
 3. *Oddział Banku w Szprotawie, ul. B. Prusa 6*
 - *POK Małomice, ul. Jana Pawła II 13*
 - *POK Szprotawa, ul. Rynek 17/1/2*
 - *POK w Szprotawie, ul. M. Konopnickiej 22*
 - *POK w Niegosławicach, Niegosławice 188*
 4. *Oddział Banku w Nowogrodzie Bobrzańskim, ul. Słowackiego 2*
 - *POK Nowogród Bobrzański, ul. Dąbrowskiego 12*

3. Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

II. Informacje w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym , wynikające z art.111 a Ustawy Prawo bankowe oraz z art.435 Rozporządzenia CRR

Cele strategiczne oraz zasady zarządzania ryzykiem istotnym

Z funkcjonowaniem Banku Spółdzielczego w Żaganiu, podobnie jak i innych banków nierozłącznie wiąże się pojęcie ryzyka. Ryzyko w działalności banków wynika choćby ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Banku Spółdzielczym w Żaganiu jest **ryzyko kredytowe** w tym ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują inne istotne ryzyka, które Bank identyfikuje w procesie przeglądu zarządczego szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP). Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej wymienia poza ryzykiem kredytowym:

- *ryzyko rynkowe, ze względu na skalę działalności handlowej rozumiane jako walutowe,*
- *ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,*
- *ryzyko operacyjne (w tym ryzyko braku zgodności),*
- *ryzyko płynności i finansowania,*
- *ryzyko kapitałowe (niewypłacalności),*
- *ryzyko biznesowe (w tym wyniku finansowego),*
- *ryzyko wystąpienia warunków skrajnych w zakresie adekwatności kapitałowej.*

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami regulują Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, polityki w zakresie poszczególnych ryzyk zawarte w planie finansowo-gospodarczym Banku oraz Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej. Wszystkie te regulacje są zatwierdzane Uchwałami Rady Nadzorczej Banku, a wprowadzane w życie Uchwałami Zarządu.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania:

1. Gromadzenie informacji.
2. Identyfikację i ocenę ryzyka.
3. Limitowanie ryzyka.
4. Pomiar i monitorowanie ryzyka.
5. Raportowanie.
6. Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,

2. Zarząd,
3. Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarządu,
4. Komitet Kredytowy,
5. Wydział Analiz Kredytowych i Windykacji,
6. Wydział Analiz i Sprawozdawczości,
7. Wydział ds. Zgodności i Regulacji,
8. Audyt wewnętrzny,
9. Pozostali pracownicy Banku.

Bank nie tworzy oddzielnego Komitetu ds. Ryzyk.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

1. **Rada Nadzorcza** dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w planie finansowo-gospodarczym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).
2. **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.
3. **Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym** – odpowiada za rzetelność sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym dla Rady Nadzorczej i Zarządu. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu.
4. **Komitet Kredytowy/Wydział Analiz Kredytowych i Windykacji** uczestniczą w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”
5. **Wydział Analiz i Sprawozdawczości** monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Wydziału to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz współdziałanie w opracowywaniu regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
6. **Wydział ds. Zgodności i Regulacji** – opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, identyfikuje i ocenia przez pomiar (

szacowanie) ryzyka braku zgodności, monitoruje wielkość i profil ryzyka braku zgodności oraz raportuje w zakresie ryzyka braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

7. **Audyt wewnętrzny** ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. W Banku zadania audytu wewnętrznego wykonywane są na podstawie umowy przez Spółdzielnię System Ochrony Zrzeszenia BPS.
8. **Pozostali pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka:

I. Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym i kontrahenta

Działalność kredytowa to najbardziej dochodowa część działalności Banku jednocześnie obciążona największym ryzykiem.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 3) działania organizacyjno-proceduralne.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce kredytowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Budowa zdywersyfikowanego portfela kredytowego:

1. Ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z koncentracji, która jest efektem ograniczenia działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
2. Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej, w odniesieniu do branż, zabezpieczeń, grup klientów, produktów itp.
3. Działalność kredytową Banku cechuje dążenie do zachowania równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem. Równowaga ta jest możliwa dzięki podejmowaniu

przez Bank odpowiednich działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka.

Działania zabezpieczające:

1. Działania zabezpieczające podejmowane są w dwóch podstawowych obszarach:
 - a) ryzyko pojedynczej transakcji,
 - b) ryzyko portfela.
2. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji to:
 - a) wdrożenie statystycznych metod oceny zdolności kredytowej dostosowanych do charakterystyki ryzyka poszczególnych grup kredytobiorców, wykorzystujących dane statystyczne np. GUS dotyczące minimum egzystencji lub średniego miesięcznego wynagrodzenia także dane statystyczne pochodzące z międzybankowych baz danych,
 - b) wdrożenie metod ograniczających nadmierne zadłużanie się gospodarstw domowych, kredytowanych przez Bank,
 - c) zatwierdzenie zasad monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Rekomendacji „T” oraz Rekomendacji „S”,
 - d) przeprowadzanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów,
 - e) udzielanie pełnomocnictw do podejmowania decyzji kredytowych na podstawie systemu kompetencji decyzyjnych obowiązujących w Banku,
 - f) rozdzielenie funkcji związanych z bezpośrednią obsługą klienta (gromadzenie dokumentów, przygotowanie danych do analiz, sporządzanie propozycji klasyfikacji na podstawie monitoringu sytuacji klienta) od oceny ryzyka przez decydentów,
 - g) analiza wskaźnika LtV przy kredytach zabezpieczonych hipotecznie,
 - h) analiza ilościowa i jakościowa podmiotów wnioskujących o kredyt.
3. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka portfela to:
 - a) dywersyfikacja kredytów,
 - b) pozyskiwanie do współpracy klientów o dobrej sytuacji ekonomicznej, sprawdzonej reputacji, dobrze współpracujących w Banku.
 - c) tworzenie, weryfikacja i analiza wykonania limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
 - d) opracowanie systemu informacji zarządczej w zakresie działalności kredytowej, z uwzględnieniem analizy ilościowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - e) analiza rynku, w tym rynku nieruchomości,
 - f) wykorzystanie baz danych, dotyczących zadłużenia gospodarstw domowych (np. BIK).
 - g) ocena jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika pokrycia rezerwami kredytów zagrożonych.
 - h) analiza wpływu Bancassurance na ryzyko kredytowe.
4. W ramach polityki dotyczącej zabezpieczeń opisanej w Polityce kredytowej Bank zawiera politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
5. W celu ograniczania skutków ryzyka Rada Nadzorcza Banku w niniejszej Strategii zatwierdza optymalne wskaźniki LtV i DtI.
6. **Wskaźnik LtV** – zgodnie z Rekomendacją „S” jest to wskaźnik wyrażający stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości zabezpieczenia na nieruchomości. Bank ustala limit optymalnego wskaźnika LtV na poziomie nie wyższym niż 80% (a w

przypadku zabezpieczenia na nieruchomości komercyjnej od 01 lipca 2014 roku na poziomie nie wyższym niż 75%).

7. Wskaźnik Dtl - miara pozwalająca określić, jaką część dochodu kredytobiorca detaliczny jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia. Wskaźnik Dtl w Banku jest wyliczany według wzoru:

Obciążenia z tytułu kredytów (dotychczasowych i wnioskowanych) + koszty finansowe
o charakterze niezbywalnym (czyli spłata długu)

----- = maksymalnie 65% (60%*)

Dochód netto

* w przypadku kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie (Rekomendacja S)

Działania organizacyjno-proceduralne:

1. Bank zapewnia niezależność funkcji pomiaru ryzyka kredytowego od działalności kredytowej poprzez wprowadzenie zasady, że osoby opracowujące dane do analizy ryzyka kredytowego nie podejmują decyzji kredytowych. Decyzja kredytowa, która spowoduje przekroczenie zaangażowania wobec kredytobiorcy powyżej 5% funduszy własnych banku wymaga dodatkowo opinii Komitetu Kredytowego. Ocenę ryzyka portfela przygotowuje Wydział Analiz i Sprawozdawczości.
2. Ryzyko kredytowe jako najistotniejszy rodzaj ryzyka w Banku podlega nadzorowi ze strony Prezesa Zarządu. Natomiast nadzór nad działalnością kredytową sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. Handlowych, co zapewnia rozdzielenie funkcji oceny ryzyka od działalności operacyjnej, która to ryzyko generuje na poziomie Zarządu.
3. W Banku funkcjonują regulacje wewnętrzne obejmujące zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, które podlegają okresowej weryfikacji.
4. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym są poddawane okresowej ocenie w ramach audytu wewnętrznego przez Komórkę audytu wewnętrznego – odpowiednie komórki Banku Zrzeszającego.
5. Akceptowalny poziom ryzyka kredytowego, w tym ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie został określony w Planie finansowo-gospodarczym oraz w Strategii działania Banku.

II. Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej,
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym miar określonych w Rozporządzeniu CRR,
- 4) podejmowanie działań w celu dostosowania regulacji wewnętrznych Banku do zmian Rekomendacji P.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce płynności oraz w Polityce handlowej – Plan działań marketingowych, stanowiących uszczegółowienie Strategii.

Odpowiednia struktura aktywów:

1. Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.
3. Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:
 - a) płynności,
 - b) bezpieczeństwa,
 - c) rentowności.
4. Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych powiązaną ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w aktywa długoterminowe, określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.

Budowa stabilnej bazy depozytowej:

1. Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.
2. Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
3. Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.
4. Przyjmowane przez Bank depozyty walutowe - ze względu na ich relatywnie niski udział w ogólnej strukturze przyjmowanych depozytów ogółem - nie stanowią obecnie zagrożenia dla jego płynności. Jednakże, wraz z rozwojem działalności walutowej, w coraz większym stopniu Bank narażony będzie na ryzyko płynności wynikające z przepływów walutowych. Ze względu na aktualną skalę tej działalności, Bank będzie dążył do pełnego

zrównoważenia niedopasowania aktywów i pasywów walutowych.

5. Bank prowadzi aktywną politykę cenową (polityka stóp procentowych) zapewniającą utrzymanie odpowiedniego poziomu depozytów względem poziomu kredytów.
6. Bank prowadzi działania marketingowe (w tym działania inicjowane w ramach Zrzeszenia), mające na celu utrzymanie bazy depozytowej na odpowiednim poziomie.

Utrzymanie nadzorczych miar płynności:

1. Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko- i średnioterminowym. W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów dokonuje się analizy w poszczególnych przedziałach czasowych.
2. Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów.
3. Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności. W zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia utraty płynności Bank postępuje według określonych procedur awaryjnych.
4. Bank systematycznie bada i przestrzega nadzorcze miary płynności określone w odpowiedniej uchwale Komisji Nadzoru Finansowego oraz w Rozporządzeniu CRR.
5. Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością . Po stronie pasywnej jest to dopuszczalny debet w rachunku bieżącym w ramach limitu debetowego oraz różne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym. Celem poprawy płynności, Bank może przeprowadzać z Bankiem Zrzeszającym transakcje sprzedaży wierzytelności.

Działania w celu osiągnięcia nadzorczych miar płynności, wynikających z Pakietu CRD IV / CRR:

1. W związku z wejściem w życie Pakietu CRD IV / CRR Bank jest zmuszony do utrzymania wskaźnika płynności krótkoterminowej (LCR) na poziomie odpowiednio w kolejnych latach:
 - w 2016 roku min. 70%,
 - 2017 roku min. 80%,
 - od 1 stycznia 2018 roku min. 100%.
2. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia CRR Bank powinien utrzymywać wskaźnik (NSFR pokrycia aktywów wymagających stabilnego finansowania pasywami stabilnymi (NSFR) na odpowiednim poziomie. Do czasu jednoznacznego określenia w przepisach zewnętrznych norm w zakresie wskaźnika NSFR Bank zakłada utrzymanie tego wskaźnika na poziomie co najmniej 100%.
3. W celu utrzymania w/w wskaźników na wymaganym poziomie Bank powinien podejmować następujące działania:
 - a) Dokonywać przeglądów i analiz metod zarządzania ryzykiem płynności w celu

zachowania spójności z przepisami zewnętrznymi,

b) Utrzymywać zgodność regulacji wewnętrznych Banku z wymaganiami Pakietu CRD IV / CRR,

c) Dokonywać zmian w strukturze aktywów poprzez min. zamianę części lokat międzybankowych na papiery wartościowe cechujące się wysoką jakością i stabilnością, zgodnie z załącznikiem nr 3 do Rozporządzenia CRR.

d) Utrzymywać zgodność systemów informatycznych i sprawozdawczych z wymaganiami przepisów zewnętrznych wynikających z Pakietu CRDIV / CRR.

Działania w celu dostosowania regulacji wewnętrznych Banku do zmian Rekomendacji „P”

1. Opracowanie zmian do Polityki płynności, ze szczególnym uwzględnieniem opracowania założeń przeprowadzanych testów warunków skrajnych.

2. Uzupelnienie planów awaryjnych, dostosowanych do opracowanych testów warunków skrajnych.

3. Uaktualnianie zapisów dotyczących dodatkowej dywersyfikacji źródeł finansowania oraz awaryjnych źródeł finansowania.

4. Weryfikacja wskaźników charakteryzujących ogólnym profil ryzyka (apetyt na ryzyko).

5. Weryfikacja struktury organizacyjnej pod kątem rozdzielenia zadań związanych zawieraniem transakcji od oceny ryzyka.

Akceptowalny poziom ryzyka płynności został określony w Planie finansowo-gospodarczym oraz Strategii działania Banku.

III. Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,

2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,

3) codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz w Polityce handlowej – Plan działań marketingowych, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową opiera się na :
 - a) analizie obecnego oraz prognozowanego kształtowania się stóp procentowych na rynku międzybankowym,
 - b) analizach narażenia Banku na ryzyko stóp procentowych oraz analizach oprocentowania produktów Banku,
 - c) prognozach kształtowania się przyszłego wyniku odsetkowego,
 - d) dostępności produktów aktywnych i pasywnych,
 - e) przestrzeganiu ustalonych limitów,
 - f) realizowaniu celów przyjętych w strategii Banku.

2. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową odbywa się poprzez:
 - a) kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
 - b) wydłużanie aktywów bądź pasywów poprzez szersze zastosowanie instrumentów o stałej stopie procentowej,
 - c) skracanie aktywów bądź pasywów poprzez zwiększanie udziału instrumentów o zmiennej stopie procentowej,
 - d) zmianę długości zapadalności aktywów o oprocentowaniu stałym,
 - e) zwiększenie liczby umów z klauzulą możliwej zmiany oprocentowania,
 - f) zmniejszeniu lub zwiększeniu zaangażowania w aktywach mniej wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
 - g) zmianę strategii kredytowej.

3. Kształtowanie poziomu oprocentowania produktów oferowanych przez Bank uwzględnia:
 - a) analizę oprocentowania produktów u konkurencji i na rynku międzybankowym,
 - b) wpływ zmiany oprocentowania na inne ryzyka Banku,
 - c) strategię działania i rozwoju Banku,
 - d) marże realizowane na poszczególnych produktach.

4. Istotnym elementem ograniczania ryzyka stopy procentowej jest zwiększanie udziału przychodów pozaodsetkowych w przychodach ogółem między innymi poprzez sprzedaż produktów generujących opłaty i prowizje, w tym produktów elektronicznych.

5. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące poziom (profil) ryzyka stopy procentowej są określone w założeniach do Planu finansowo-gospodarczego.

6. Bank w oparciu o przeprowadzane testy warunków skrajnych przeprowadza symulację wyniku finansowego w przyszłości.

7. Bank bada wpływ istotnego wzrostu stóp procentowych na spłacalność kredytów oraz informuje klientów o wzroście ryzyka związanego ze wzrostem rynkowych stóp procentowych.

Akceptowalny poziom ryzyka stopy procentowej został określony w Planie finansowo-gospodarczym oraz Strategii działania Banku.

IV. Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

1. określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
2. prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności),
3. opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
4. zarządzanie kadrami,
5. określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
6. zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
7. przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego,
8. bezpieczeństwo środowiska teleinformatycznego i informacji, którego podstawowe kierunki określa Polityka bezpieczeństwa informacji.
9. weryfikacja spójności procedur wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz w Polityce zgodności, stanowiących uszczegółowienie Strategii.

Podstawowe procesy niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym to:

1. Opracowanie i wdrożenie procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz bezpieczeństwem Banku, dostosowanych do przepisów zewnętrznych, z wykorzystaniem procedur wzorcowych Banku Zrzeszającego.
2. Okresowa weryfikacja przyjętych procedur wewnętrznych.
3. Identyfikacja i rejestracja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności.
4. Wycena strat zdarzeń ryzyka operacyjnego.
5. Analiza zagrożeń i propozycja działań w celu ograniczania ryzyka operacyjnego.
6. Przeprowadzanie testów warunków skrajnych oraz testów ciągłości działania.
7. Raportowanie wyników analiz i ocen Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej
8. Podejmowanie działań ograniczających ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności.
9. Działania w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

10. Szkolenia pracowników, członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
11. Prowadzenie innych działań edukacyjnych wobec pracowników i klientów, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego i bezpieczeństwem korzystania z elektronicznych kanałów dostępu.
12. Podejmowanie działań określonych w Polityce bezpieczeństwa informacji.

Prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat:

- 1) Rejestrowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności. Stałe doskonalenie procesu identyfikacji i rejestracji incydentów i strat.
- 2) Analiza zdarzeń zawartych w rejestrze, wyjaśnianie ich przyczyn, analiza częstotliwości występowania.
- 3) Analiza strat z tytułu ww. rodzajów ryzyka oraz możliwości ograniczania ich skutków.
- 4) Raportowanie skutków ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności do Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z systemem informacji zarządczej.
- 5) Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków ww. zdarzeń, przy zachowaniu opłacalności podejmowanych działań.
- 6) Organizacja procesu zarządzania ww. ryzykami z uwzględnieniem zadań Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku.
- 7) Organizacja systemu przepływu informacji o zmianach przepisów zewnętrznych i wewnętrznych.
- 8) Sporządzanie mapy ryzyka w celu podejmowania działań zabezpieczających.
- 9) Wdrażanie i doskonalenie narzędzi informatycznych.
- 10) utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

Ogólne zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego

Identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego, w tym zdarzeń ryzyka braku zgodności:

Identyfikacja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności odbywa się na każdym stanowisku pracy Banku w oparciu o wykaz potencjalnych zdarzeń ryzyka operacyjnego zawartych w załączniku nr 1 do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Każdy pracownik Banku ma obowiązek zgłaszania do przełożonego incydentów na karcie zdarzenia ryzyka operacyjnego wraz z oszacowaniem kosztów (w przypadku pracowników Centrali - do Dyrektora Oddziału Żagań). Dyrektorzy Oddziałów weryfikują istotność, zatwierdzają zgłoszone zdarzenia i ich koszty, wyjaśniają przyczyny i rejestrują zdarzenia w systemie OperNet. Karty zdarzeń ryzyka operacyjnego po zatwierdzeniu przez Dyrektorów Oddziałów przekazywane są do Komórki organizacyjnej Banku odpowiedzialnej za prowadzenie rejestru zbiorczego, gdzie dokonuje się ostatecznej klasyfikacji zdarzenia i raportuje, zgodnie ze szczegółową procedurą opisaną w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank rejestruje jak również raportuje Zarządowi i Radzie Nadzorczej wszystkie zdarzenia ryzyka operacyjnego bez względu na wysokość straty i częstotliwość występowania.

Ocena i monitorowanie ryzyka operacyjnego:

Zasady wyceny kosztów finansowych i niefinansowych zdarzeń ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności są opisane w załączniku nr 2 i nr 2a do Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym. Na podstawie ww. algorytmu każdy pracownik zgłaszający zdarzenie ryzyka operacyjnego ma za zadanie oszacowanie kosztów zdarzeń natomiast komórka odpowiedzialna za prowadzenie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego ma za zadanie ostatecznego oszacowania kosztów zdarzeń, sporządzenie mapy ryzyka oraz raportowanie o wysokości poniesionych strat, podjętych działaniach itp. do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, w ramach systemu informacji zarządczej.

Działania zabezpieczające:

- 1) wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
- 2) zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania Banku,
- 3) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
- 4) działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów,
- 5) osłabianie i niwelowanie skutków zaszłych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka,
- 6) stosowanie ubezpieczeń,
- 7) tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania,
- 8) okresowa weryfikacja procedur obowiązujących w Banku.

Transfer ryzyka:

Bank stosuje następujące metody transferu ryzyka:

1. Ubezpieczenia,
2. Pokrycie kosztów strat przez pracownika winnego zaniedbań,
3. Outsourcing.

Opis zasad stosowania odpowiednich form transferu ryzyka zawierają szczegółowe procedury operacyjne Banku.

Zarządzanie kadrami:

- 1) Zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego bank na wszystkich szczeblach zarządzania
- 2) Stosowanie zasad dobrej praktyki bankowej w relacjach z klientami.
- 3) Analiza skarg i wniosków związanych z działalnością Banku.
- 4) Organizacja szkoleń w tym w zakresie bezpieczeństwa i odpowiedzialności w obszarze środowiska teleinformatycznego.
- 5) Kontrola wewnętrzna
- 6) Uwzględnianie zmiennych składników wynagradzania w procesie planowania kosztów wynagrodzeń i ich wpływu na poziom wyniku finansowego i budowę funduszy własnych Banku.

Docelowy profil ryzyka operacyjnego:

Docelowy profil ryzyka operacyjnego określono na podstawie wybranych czynników ryzyka operacyjnego ujętych w metodzie oceny nadzorczej BION:

W ujęciu czasowym, zgodnym z aktualną Strategią działania Banku

Przyjęta w Banku ocena profilu ryzyka:

Lp	Wskaźniki ilościowe	OCENA			
		1	2	3	4
1	Suma bilansowa	do 40 mln	40-100 mln	100-200 mln	powyżej 200 mln
2	Ilość placówek	do 3 włącznie	powyżej 3 do 10 włącznie	powyżej 10 do 20 włącznie	powyżej 20
3	Wielkość rezerw na sprawy sądowe /fundusze własne	0,25 % włącznie	powyżej 0,25 % do 0,50 % włącznie	powyżej 0,5 % do 1% włącznie	powyżej 1%
4	Średnia liczba zdarzeń ryzyka operacyjnego, zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym na 1 zatrudnionego	do 0,05 włącznie	powyżej 0,05 do 0,20 włącznie	powyżej 0,20 do 0,50 włącznie	powyżej 0,50
5	Wielkość strat poniesionych z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na	do 20 zł włącznie	powyżej 20 zł do 100 zł włącznie	powyżej 100 zł do 1000zł włącznie	powyżej 1000zł

	każdy milion sumy bilansowej				
6	Liczba oszustw wewnętrznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy	do 2 włącznie	powyżej 2 do 5 włącznie	powyżej 5 do 10 włącznie	powyżej 10
7	Liczba prowadzonych rachunków	do 2 000 włącznie	powyżej 2 000 do 100 000 włącznie	powyżej 100 000 do 2 000 000 włącznie	
Wskaźniki jakościowe:					
Lp	Wskaźnik	OCENA			
		1	2	3	4
1	Zasady dystrybucji produktów	bank dystrybuuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	sprzedaż bezpośrednia plus przez pośredników ,nie wymagających zgody KNF	sprzedaż bezpośrednia plus przez pośredników wymagających zgody KNF	sprzedaż bezpośrednia oraz franczyza
2	Zasady identyfikacji klienta	dla potrzeb zawarcia umowy o prowadzenie rachunku identyfikacja klienta wymaga jego fizycznej obecności w banku	Dopuszcza się identyfikację klienta w oparciu o potwierdzony przez inny organ dokument	Dopuszcza się identyfikację klienta w oparciu o procedury podmiotu, któremu bank powierzył realizację czynności w ramach outsourcingu	Dopuszcza się możliwość braku weryfikacji tożsamości klienta w banku
3	Rodzaj centrum zapasowego	Bank posiada własne Centrum zapasowe	Bank posiada dostęp do środowiska zapasowego	Bank nie posiada dostępu do środowiska zapasowego ale posiada zawarte umowy	Bank nie posiada środowiska zapasowego oraz nie zawarł umów
4	Uzależnienie od dostawców usług informatycznych	Bank w warunkach awaryjnych jest samowystarczający	Bank wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank wymaga umiarkowanego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank jest istotnie uzależniony od podmiotu zewnętrznego

Ocena profilu ryzyka operacyjnego:

1. ocena 1-2 – poziom akceptowalny
2. Ocena 3 – poziom ostrzegawczy
3. Ocena 4 – poziom krytyczny

W kolejnych latach obowiązywania strategii działania Banku planuje się następujący profil ryzyka operacyjnego:

Lp.	Wskaźniki ilościowe	Aktualny profil ryzyka		Prognozowany profil ryzyka			Poziom ryzyka
		2018	Poziom ryzyka	2019	2020	2021	
1	Suma bilansowa	Od 100 do 200 mln	ostrzegawczy	powyżej 200 mln	powyżej 200 mln	powyżej 200 mln	Krytyczny
2	Ilość placówek	Od 10 do 20	ostrzegawczy	Od 10 do 20	Od 10 do 20	Od 10 do 20	ostrzegawczy
3	Wielkość rezerw na sprawy sądowe wytoczone przeciwko bankowi / fundusze własne	Do 0,25 % włącznie	Akceptowalny	Do 0,25 % włącznie	Do 0,25 % włącznie	Do 0,25 % włącznie	akceptowalny
4	Średnia liczba zdarzeń ryzyka operacyjnego zarejestrowanego w okresie sprawozdawczym na 1 zatrudnionego	Od 0,05 do 0,20 włącznie	Akceptowalny	Od 0,05 do 0,20 włącznie	Od 0,05 do 0,20 włącznie	Od 0,05 do 0,20 włącznie	akceptowalny
5	Wielkość strat brutto poniesionych z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego na każdy milion sumy bilansowej	od 100 zł do 1.000 zł włącznie	Ostrzegawczy	od 100 zł do 1.000 zł włącznie	od 100 zł do 1.000 zł włącznie	od 100 zł do 1.000 zł włącznie	Ostrzegawczy
6	Liczba oszustw wewnętrznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy	do 2 włącznie	Akceptowalny	do 2 włącznie	do 2 włącznie	do 2 włącznie	Akceptowalny
7	Liczba prowadzonych rachunków	od 2 000 do 100.000 włącznie	Akceptowalny	od 2 000 do 100.000 włącznie	od 2 000 do 100.000 włącznie	od 2 000 do 100.000 włącznie	Akceptowalny

Lp.	Wskaźniki jakościowe	Aktualny profil ryzyka		Prognozowany profil ryzyka			Poziom ryzyka
		2018	Poziom ryzyka	2019	2020	2021	
8	Zasady dystrybucji produktów	bank dystrybuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	Akceptowalny	bank dystrybuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	bank dystrybuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	bank dystrybuje produkty tylko w ramach sprzedaży bezpośredniej	Akceptowalny
9	Zasady identyfikacji klienta	dla potrzeb zawarcia umowy o prowadzenie rachunku identyfikacja klienta wymaga jego fizycznej obecności w banku	Akceptowalny	dla potrzeb zawarcia umowy o prowadzenie rachunku identyfikacja klienta wymaga jego fizycznej obecności w banku	dla potrzeb zawarcia umowy o prowadzenie rachunku identyfikacja klienta wymaga jego fizycznej obecności w banku	dla potrzeb zawarcia umowy o prowadzenie rachunku identyfikacja klienta wymaga jego fizycznej obecności w banku	Akceptowalny
10	Rodzaj centrum zapasowego	Bank posiada własne Centrum zapasowe	Akceptowalny	Bank posiada własne Centrum zapasowe	Bank posiada własne Centrum zapasowe	Bank posiada własne Centrum zapasowe	Akceptowalny
11	Uzależnienie od dostawców usług informatycznych	Bank w warunkach awaryjnych wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Akceptowalny	Bank w warunkach awaryjnych wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank w warunkach awaryjnych wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Bank w warunkach awaryjnych wymaga niewielkiego wsparcia ze strony podmiotu zewnętrznego	Akceptowalny

Docelowy profil ryzyka operacyjnego w Banku można określić jako akceptowalny.

Bank zakłada tolerancję / apetyt na ryzyko operacyjne na poziomie 60% utworzonego minimalnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczonego według metody wskaźnika bazowego, określonej w Rozporządzeniu CRR tj. suma strat brutto z tytułu

ryzyka operacyjnego w kolejnych latach nie przekroczy 60% minimalnego wymogu kapitałowego.

Bank określa wartości progowe strat z tytułu ryzyka operacyjnego w ramach poszczególnych rodzajów zdarzeń w horyzoncie czasowym obejmującym okres obowiązywania Strategii działania Banku:

W tys. zł.

Rodzaj zdarzenia	2019	2020	2021
1. Oszustwa wewnętrzne	100,00	100,00	100,00
2. Oszustwa zewnętrzne	200,00	200,00	200,00
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	100,00	100,00	100,00
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	200,00	200,00	200,00
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	200,00	200,00	200,00
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	200,00	200,00	200,00
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	300,00	300,00	300,00

Działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości progowe sum strat zostaną przekroczone to:

1. Identyfikacja przyczyn przekroczeń,
2. Określenie działań zależnych od przyczyn przekroczenia:
 - a) organizacyjnych,
 - b) proceduralnych,
 - c) technicznych,
3. Weryfikacja planów awaryjnych oraz planów ciągłości działania,
4. Modyfikacja technicznych systemów zabezpieczających,
5. Weryfikacja procedur kontrolnych,
6. Weryfikacja procedur operacyjnych,
7. Szkolenia pracowników,
8. Ocena możliwości transferu ryzyka.

Szczegółowy opis działań podejmowanych w przypadku wzrostu ryzyka znajduje się w regulacjach operacyjnych Banku.

Założenia dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej na który składa się:

1. Kontrola wewnętrzna (funkcjonalna),
2. Audyt wewnętrzny, sprawowany przez odpowiednie komórki Banku Zrzeszającego.

Kontrola wewnętrzna funkcjonalna jest sprawowana jako kontrola bieżąca na każdym stanowisku, ponadto w obszarach objętych wysokim ryzykiem operacyjnym wprowadzono zasady tzw. kontroli „na drugą rękę”. Stanowiska kasowe są poddawane kontroli co najmniej raz w miesiącu.

Kontrolą następną jest objęte każde stanowisko podległe co najmniej raz w roku w ramach tzw. kontroli kierowniczej.

Audyt ryzyka operacyjnego jest przeprowadzany w Banku z częstotliwością, którą określa Spółdzielnia System Ochrony Zrzeszenia BPS.

Szczegółowe zasady dotyczące funkcjonowania całego systemu kontroli wewnętrznej w Banku są zawarte w Regulaminie kontroli wewnętrznej.

Wymienione powyżej działania mają na celu poprawę jakości pracy Banku, co powinno się przełożyć na wzrost pozycji konkurencyjnej Banku.

V. Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym (rynkowym)

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji walutowej całkowitej w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.
4. Na rynku walutowym, Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągle prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
5. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji

- do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
6. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
 7. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji całkowitej jak też dla poszczególnych walut).
 8. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
 9. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez osoby zatrudnione w komórce monitorowania ryzyka, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
 10. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego.
 11. Bank zakłada, że skala działalności walutowej nie będzie znacząca, tj. nie przekroczy wartości 2% aktywów netto.

Akceptowalny poziom ryzyka walutowego został określony w Planie finansowo-gospodarczym oraz Strategii działania Banku.

VI. Cele strategiczne (polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym

Poziom funduszy własnych Banku (uznanego kapitału Banku) powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitału Tier I, kapitału podstawowego Tier I i kapitału Tier II.
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia UE nr 575/2013.
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce kapitałowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Struktura funduszy własnych:

1. Fundusze własne banku obejmują sumę:

- 1) kapitału Tier I (kapitał wysokiej jakości) oraz;
- 2) Kapitału Tier II.
2. Uznany łączny kapitał to suma:
 - 1) kapitału Tier I oraz;
 - 2) Kapitału Tier II, którego wysokość nie przekracza 1/3 kapitału Tier 1.
3. Kapitał Tier I składa się z:
 1. Kapitału podstawowego Tier I
 2. Kapitału dodatkowego Tier I
4. **Kapitał założycielski:** Kapitał Tier I pomniejszony o fundusz ogólnego ryzyka.

Poziom funduszy własnych:

1. Bank jest zobowiązany utrzymywać kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
2. Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych banku na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, powiększonych o bufory kapitału (wymóg połączonego bufora).
 - 2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny), powiększona o bufory kapitału (wymóg połączonego bufora).
3. Bank utrzymuje minimalne wartości łącznego współczynnika kapitałowego oraz wewnętrznego współczynnika wypłacalności na poziomie co najmniej 13,50%, współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie nie niższym niż 10,00% oraz współczynnika kapitału Tier I na poziomie nie niższym niż 11,50%. Natomiast w podejściu ostrożnościowym Bank będzie dążył do utrzymywania wartości łącznego współczynnika kapitałowego oraz wewnętrznego współczynnika wypłacalności na poziomie powyżej 13,75%, a w przypadku współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie nie niższym niż 10,25% oraz współczynnika kapitału Tier I na poziomie nie niższym niż 11,75%.

4. W przypadku obniżenia wewnętrznego współczynnika wypłacalności poniżej nadzorczego poziomu – 13,50%, bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom współczynnika wypłacalności oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.
5. Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności banku.
6. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa bank.
7. Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań pakietu CRD IV / CRR. Bank spełnia normy kapitałowe określone w pakiecie CRD IV / CRR.
8. W celu utrzymania wskaźników kapitałowych na wymaganym poziomie możliwe są następujące działania:
 - 8.1. Przeznaczenie całego zysku za dany rok na wzrost funduszu zasobowego,
 - 8.2. Analiza zasad tworzenia wymogów kapitałowych,
 - 8.3. Analiza zmiany struktury aktywów pod kątem wag ryzyka,
 - 8.4. Analiza dochodowości struktury aktywów i zmiana struktury aktywów na bardziej dochodowe,
 - 8.5. Sprzedaż części portfela kredytowego.
 - 8.6. Inne.

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych Banku jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku Strategii działania Banku, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej założeń do planu finansowo-gospodarczego.
3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na współczynnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci nadwyżki ponad wymagalny minimalny łączny współczynnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.

5. Bank w rocznych planach finansowo-gospodarczych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii działania Banku.
8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.
9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 8, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
10. Bank w planach finansowo-gospodarczych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez bank funduszy własnych banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych na podstawie procedury określonej w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu CRR.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe. Zasady tworzenia wymogów kapitałowych zawiera Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej.
3. W Polityce kapitałowej Bank określa limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.
5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Radzie Nadzorczej, która dokonuje oceny adekwatności kapitałowej.
6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby stanowiło ono poniżej:
 - a) 10% kapitału Banku,
 - b) 10% kapitałów tych podmiotów.
7. Przekroczenie limitów, o których mowa w ust. 6 wymaga przeprowadzenia dodatkowych analiz, które winny obejmować wpływ na przestrzeganie limitów koncentracji oraz na wysokość łącznego współczynnika kapitałowego i wraz z wnioskami wymagają zatwierdzenia przez Zarząd Banku.
8. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

1. Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie wewnętrznego współczynnika wypłacalności na poziomie co najmniej 13,75%, przy wymaganym nadzorczym poziomie 13,50% oraz pozostałych współczynników kapitałowych: kapitału podstawowego Tier I na poziomie min. 10,25% (nadzorczy poziom 10,00%) oraz kapitału Tier I na poziomie min. 11,75 % (nadzorczy poziom 11,50 %).
2. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, przyjmując kryteria ilościowe i jakościowe.
3. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzone przez Zarząd Banku.
4. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.
5. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe:

1. Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidend.
2. Bank przyjmuje następujące długoterminowe cele kapitałowe:
 - 1) dąży do posiadania funduszy własnych banku zapewniających utrzymanie wewnętrznego współczynnika wypłacalności na poziomie co najmniej 13,75%;
 - 2) dąży do uzyskania następującej struktury funduszy podstawowych:
 - a) fundusz udziałowy: maksimum 20 %,
 - b) fundusze: zasobowy i rezerwowy łącznie: minimum 80 %;
 - 3) przeznaczają co najmniej 70 % wypracowanego zysku rocznego netto na zwiększenie funduszy własnych banku; poziom odpisów z zysku jest uwarunkowany m.in.:
 - a) strategią rozwoju banku,
 - b) bieżącą adekwatnością kapitałową banku,
 - c) zmiennością wyniku finansowego netto,
 - d) obecną i przewidywaną sytuacją makroekonomiczną,
 - e) funkcjonowaniem w ramach Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
 - 4) dąży do uzyskania takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów równych lub przekraczających 5% funduszu udziałowego, nie przekroczyła 2% funduszy własnych banku;
 - 5) dąży do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje Banku Zrzeszającego na poziomie od minimum 7 % do maksymalnie 15 % funduszy własnych banku;

- 6) ogranicza zaangażowanie kapitałowe w kapitałowe instrumenty finansowe, które nie są kwotowane na aktywnych rynkach do poziomu maksymalnie 5 % funduszy własnych banku.

Bank przeprowadza kapitałowe testy warunków skrajnych oraz opracowuje kapitałowe plany awaryjne, opisane w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.

System informacji zarządczej

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:

- 1) Informacje będące przedmiotem raportowania w ramach SIZ powinny umożliwić na pełną ocenę działalności Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku przez odpowiednie organy statutowe,
- 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) Nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
- 4) Informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
- 5) Jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych.
- 6) System informacji zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.
- 7) System informacji zarządczej podlega okresowej weryfikacji.

W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- 1) o charakterze strategicznym dla Banku,
- 2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- 3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 4) w zakresie oceny adekwatności kapitałowej,
- 5) dotyczące oceny sytuacji finansowej Banku (ryzyko biznesowe), uwzględniającej:
 - a) wykonanie planu finansowo-gospodarczego,
 - b) strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
 - c) strukturę przychodów i kosztów,
 - d) wyniki osiągnięte na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
 - e) uzyskanie wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka.
- 6) w zakresie realizacji zadań wynikających w regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
- 7) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

1. W realizacji systemu informacji zarządczej uczestniczą następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:
 - 1) Rada Nadzorcza,
 - 2) Zarząd,
 - 3) Główny Księgowy,
 - 4) Wydział Analiz i Sprawozdawczości,
 - 5) Wydział ds. Zgodności i Regulacji,
 - 6) Dyrektorzy poszczególnych oddziałów,
 - 7) Informatyk Sprzętowy – Administrator Sieci – (SAS),
 - 8) Stanowisko ds. Administracyjno Samorządowych i Kadrowo Płacowych,
 - 9) Administrator Bezpieczeństwa Informacji (ABI).
2. Bieżącą analizę poziomu ryzyka bankowego dokonuje Wydział Analiz i Sprawozdawczości.
3. Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Zarządowi i/bądź Radzie Nadzorczej według zasad ściśle określonych w załączniku do Instrukcji System Informacji Zarządczej. W załączniku tym precyzuje się, kto sporządza informację, z jaką częstotliwością i w jakim zakresie oraz w jakim terminie jest ona przekazywana Zarządowi i/bądź Radzie Nadzorczej.
4. Generalnie w zakresie zarządzania ryzykami przyjmuje się zasadę, iż:
 - 1) Zarząd otrzymuje miesięcznie informację o sytuacji finansowej Banku oraz z zakresu minimalnych wymogów kapitałowych, ryzyka płynności, ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego oraz na bieżąco informację o istotnych stratach z tytułu zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego (w tym ryzyka braku zgodności).
 - 2) W cyklach kwartalnych Zarząd otrzymuje informację z zakresu ryzyka kredytowego, dodatkowych wymogów kapitałowych i kapitałowych testów warunków skrajnych oraz z zakresu ryzyka operacyjnego (w tym ryzyka braku zgodności) raport o incydentach, a także realizację planu finansowo-gospodarczego.
 - 3) Rada Nadzorcza otrzymuje miesięcznie informację o sytuacji finansowej Banku, kwartalnie realizację planu finansowo-gospodarczego oraz informację z zakresu ryzyka stopy procentowej, ryzyka płynności, ryzyka walutowego.
 - 4) Rada Nadzorcza otrzymuje półrocznie informację w zakresie adekwatności kapitałowej Banku, ryzyka operacyjnego (w tym ryzyka braku zgodności), ryzyka kredytowego.
 - 5) Ponadto raz w roku do końca grudnia dokonuje się weryfikacji przyjętych procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym limitów, testów warunków skrajnych, planów awaryjnych itp.

System kontroli wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zgodny z zapisami art. 9c Ustawy Prawo bankowe i składa się z trzech podstawowych elementów:

- 1) Funkcji kontroli mającej za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- 2) Komórki do spraw zgodności mającej za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
- 3) Niezależnej komórki audytu wewnętrznego mającej za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Ad. 1) W Banku, w obszarze kontroli wewnętrznej przeprowadzanej w ramach tzw. funkcji kontroli można wyodrębnić: kontrolę funkcjonalną, kontrolę doraźną oraz kontrolę dodatkową.

Kontrola funkcjonalna składa się z kontroli wstępnej i bieżącej sprawowanej przez wszystkich pracowników z wykorzystaniem mechanizmów kontroli wewnętrznej wbudowanej w procedury, produkty oraz w system informatyczny. W ramach kontroli bieżącej w Banku wdrożono mechanizmy tzw. „dual control”, czyli kontroli na drugą rękę, dotyczące kolegalności podejmowania istotnych decyzji (w tym decyzji kredytowych), akceptowania dokumentów i transakcji. W ramach kontroli funkcjonalnej wyróżniamy też kontrolę następną badającą czynności dokonane w okresach poprzednich. Kontrolę tę sprawują pracownicy na stanowiskach kierowniczych mający przypisane te obowiązki w swych zakresach czynności. Jest ona realizowana na podstawie rocznych planów kontroli. Plany te powinny uwzględniać w szczególności obszary obciążone większym ryzykiem oraz obszary podlegające monitorowaniu stałemu i weryfikacji okresowej, a także tematykę związaną ze sposobem wyeliminowania wcześniej stwierdzonych błędów.

Kontrola doraźna jest realizowana na podstawie zarządzenia Prezesa, który może powołać w dowolnie wybranym terminie tzw. „Zespół kontrolny”.

Kontrolę dodatkową realizują odpowiednie komórki Banku Zrzeszającego na podstawie umowy o wykonywanie instytucjonalnej kontroli wewnętrznej. Kontrola ta jest dodatkowym narzędziem kontrolnym w rękach Zarządu i Rady Nadzorczej i jest ona realizowana na podstawie rocznych planów kontroli opracowywanych przez Zarząd Banku i zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą Banku.

Ad. 2) W Banku w ramach systemu kontroli wewnętrznej funkcjonuje też, jako jeden z jego elementów Komórka ds. zgodności. W Banku funkcję tej komórki pełni Wydział ds. Zgodności i Regulacji. Komórka ta ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie.

Ad. 3) W Banku funkcję niezależnej komórki audytu wewnętrznego pełni Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS na podstawie umowy. Zadaniem tej komórki jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej sprawuje Rada Nadzorcza, a odpowiedzialność za funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej ponosi Prezes Zarządu.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) Skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) Wiarygodności sprawozdawczości finansowej, nadzorczej i zarządczej,
- 3) Przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w banku,
- 4) Zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- 5) Bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego i informacji.

Kontrola wewnętrzna w Banku wykonywana jest w sposób niezależny, obiektywny, odpowiedzialny.

Poprzez niezależność kontroli wewnętrznej rozumieć należy warunki działania kontroli wewnętrznej dające gwarancję, że kontrolujący bez żadnych zewnętrznych nacisków przeprowadza kontrolę według ustalonych metod, dokonuje oceny skuteczności procedur i regulaminów oraz sporządza dokumentację pokontrolną. Niezależność umożliwia bezstronny i niedwuznaczny osąd działalności poddanej kontroli.

Obiektywność kontroli rozumiana jest jako niezależna od czynników pozamerytorycznych ocena dokonywana przez kontrolujących, co oznacza, że kontrolujący nie mogą być stronniczy i nie mogą uzależniać swojej opinii od kwestii kontrolowanego tematu od opinii innych.

Odpowiedzialność kontroli wewnętrznej oznacza dokonywanie prawidłowej oceny, adekwatności, skuteczności oraz efektywności i jakości wewnętrznych systemów Banku, co oznacza prezentowanie w dokumentacji pokontrolnej sprawdzonych zadań, które wymagają podjęcia działań naprawczych, unikanie niedomówień i nieścisłości.

Rada Nadzorcza Banku zapewnia, aby kontrola wewnętrzna i audyt były sprawowane z zachowaniem zasad zapewniających unikanie konfliktów interesów, w tym z zachowaniem zasady, że osoby przeprowadzające kontrolę wewnętrzną i audyt nie powinny być powiązane personalnie z osobami kontrolowanymi.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest dostosowany do ogólnego profilu ryzyka tj., obejmuje w szczególności obszary obciążone wysokim ryzykiem.

Przez obszary generujące wysokie ryzyko należy rozumieć te obszary działania, gdzie istnieje potencjalne niebezpieczeństwo wystąpienia nieprawidłowości, które mogą wywołać niepożądane skutki finansowe lub negatywne zjawiska godzące w bezpieczeństwo i reputację funkcjonowania Banku. W szczególności do obszarów obciążonych wysokim ryzykiem w Banku zalicza się działalność kredytową, obsługę klienta, rozliczenia, działalność kasowo-skarbcową, zarządzanie bankiem.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje i ocenia ryzyko bankowe. Proces efektywnej oceny ryzyka obejmuje:

- 1) określenie rodzaju i poziomu ryzyka, na które narażony jest Bank,
- 2) wyznaczenie limitów i poziomu ryzyka oraz kontrola ich przestrzegania,
- 3) analizę czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które mogą niekorzystnie wpłynąć na poziom ryzyka,
- 4) określenie możliwości Banku w ograniczaniu skutków zaistniałych zdarzeń podwyższających poziom ryzyka oraz w zapobieganiu wystąpienia takich zdarzeń w przyszłości,
- 5) wskazanie, w jakim zakresie i z jaką częstotliwością Bank powinien kontrolować określone rodzaje ryzyka,
- 6) określenie, które elementy ryzyka podlegają ocenie jakościowej, a które ocenie ilościowej.

Czynności kontrolne stanowią integralną część codziennej działalności wszystkich pracowników banku oraz umożliwiają szybkie reakcje na zmieniające się warunki.

Informacje na temat profilu ryzyka

Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku Spółdzielczego w Żaganiu oświadczają, iż uchwałami: Rady Nadzorczej nr 06/19 z 27.02.2019 r. oraz Zarządu nr 03/03/19 z 15.02.2019 r. zatwierdzono i przyjęto w Banku następujące **akceptowalne poziomy dla poszczególnych rodzajów ryzyka** na 2019 rok:

Projekcja podstawowych wskaźników akceptowalnego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka:

Ryzyko kredytowe:	
Udział kredytów w sumie bilansowej brutto	max. 75,00%
Wskaźnik pokrycia kredytów uznanym kapitałem Banku	min. 10,00%
Udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem	max.9,00%
Wskaźnik LtV ***	max. 0,80
Ryzyko płynności	
M1 *****	min. 0,23
M2 *****	min. 1,10
M3 *****	min. 1,10
M4 *****	min. 1,10
Wskaźnik płynności bieżącej (1M)	min. 1,00
LCR *	min. 110%
NSFR **	min. 100%
Ryzyko stopy procentowej	

Wynik z tytułu odsetek	5.860 tys. zł.
Marża odsetkowa (wynik ods./aktywa ods.śr.)	min. 3,00%
Ryzyko operacyjne:	
Koszty ryzyka operacyjnego netto nie wyższe niż % Funduszy własnych Banku	max. 0,5 %
Suma strat brutto z tyt. ryz. operacyjnego	Max. 60% wymogu minimalnego z tyt. ryz. operacyjnego
Wskaźnik rotacji kadr	5%
Ryzyko walutowe	
Miesięczna skala działalności walutowej jako % aktywów netto	max. 2,00%
Pozycja całkowita jako % funduszy własnych	max. 2,00%
Ogólny poziom ryzyka	
Łączny współczynnik kapitałowy ****	min. 13,75 %
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności	min. 13,75 %
Współczynnik kapitału podstawowego TIER I	min. 10,25 %
Współczynnik kapitału TIER I	min. 11,75 %
Wskaźnik dźwigni finansowej **	min. 5,00 %

* W 2018 roku nadzorczy limit dla wsk. LCR ustalono na poziomie 100%, natomiast jako akceptowalny poziom przyjmuje się limit wew. dla wsk. LCR na poziomie min. 110%.

** Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami poziom tego wskaźnika podlega obserwacji. Na dzień sporządzania planu nie podano nadzorczego poziomu tego wskaźnika. Ostrożnościowo Bank przyjmuje limit wew. określony w tabeli.

*** W przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych wskaźnik ten wynosi max. 0,75.

**** Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami nadzorczy poziom tego wskaźnika wynosi 13,50%, ostrożnościowo Bank przyjmuje limit wew. określony w tabeli.

***** Ostrożnościowo Bank oblicza współczynnik normy krótkoterminowej M1 oraz współczynnik normy długoterminowej M2. Bank zobowiązany jest do prezentowania normy płynności długoterminowej, aż do momentu, gdy znajdzie zastosowanie akt delegowany dotyczący normy NSFR. M1 i M2 obliczone według zasad określonych dla Banku o sumie bilansowej do 200 mln PLN.

***** Bank zobowiązany jest do prezentowania normy płynności długoterminowej, aż do momentu, gdy znajdzie zastosowanie akt delegowany dotyczący normy NSFR. Bank o sumie bilansowej powyżej 200 mln PLN prezentuje współczynniki płynności długoterminowej M3 i M4.

W 2019r. zakłada się umiarkowany rozwój działalności handlowej Banku poprzez wzrost akcji kredytowej (o około 2,0%), przy wzroście stanu depozytów (o około 1,0%) oraz doskonalenie metod zarządzania ryzykami zgodnie z wymaganiami Pakietu CRD IV / CRR z wykorzystaniem technik informatycznych dostosowanych do wymagań Rekomendacji D.

Jednocześnie Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku Spółdzielczego w Żaganiu oświadczają, iż uchwałami: Rady Nadzorczej nr 06/19 z 2702.2019 r. oraz Zarządu nr 03/03/19 z 15.02.2019 r. zatwierdzono i przyjęto dla Banku następujące **limity alokacji funduszy własnych (uznanego kapitału Banku) na poszczególne ryzyka.**

Ryzyko kredytowe

Alokacja funduszy na ryzyko kredytowe odbywa się zgodnie z zasadami wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określonego w Rozporządzeniu UE nr 575/2013 oraz zgodnie z wytycznymi KNF w tym zakresie i po weryfikacji w procesie analizy nadzorczej przeprowadzanej zgodnie z przyjętym w Banku procesem oceny adekwatności kapitałowej.

Zakłada się, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego nie będzie przekraczał limitu alokacji na to ryzyko, które określa się na poziomie **50,46%** funduszy własnych Banku (uznanego kapitału Banku), do czasu uwzględnienia w kapitałach Banku wypracowanego zysku za 2018 rok oraz na poziomie 48,12% po uwzględnieniu w kapitałach Banku zysku za 2018 rok.

Ryzyko rynkowe (walutowe)

Alokacja funduszy na ryzyko rynkowe (walutowe) odbywa się zgodnie z zasadami wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego określonego w Rozporządzeniu 575/2013 UE oraz zgodnie z wytycznymi KNF w tym zakresie i po weryfikacji w procesie analizy nadzorczej przeprowadzanej zgodnie z przyjętym w Banku procesem oceny adekwatności kapitałowej.

Zakłada się, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego nie będzie przekraczał limitu alokacji na to ryzyko, które określa się na poziomie **0,00 %** funduszy własnych Banku (uznanego kapitału Banku).

Ryzyko operacyjne

Alokacja funduszy na ryzyko operacyjne odbywa się zgodnie z zasadami wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka określonego w Rozporządzeniu 575/2013 UE metodą wskaźnika bazowego oraz zgodnie z wytycznymi KNF w tym zakresie i po weryfikacji w procesie analizy nadzorczej przeprowadzanej zgodnie z przyjętym w Banku procesem oceny adekwatności kapitałowej.

Zakłada się, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego nie będzie przekraczał limitu alokacji na to ryzyko, które określa się na poziomie **9,55 %** funduszy własnych Banku (uznanego kapitału Banku), do czasu uwzględnienia w kapitałach Banku wypracowanego zysku za 2018 rok oraz na poziomie 9,11 % po uwzględnieniu w kapitałach Banku zysku za 2018 rok.

Ryzyko koncentracji

Alokacja funduszy na ryzyko koncentracji odbywa się zgodnie z Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej.

W zakresie tego ryzyka Bank tworzy następujące minimalne wymogi kapitałowe:

- I. Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym.

W zakresie tego ryzyka Bank tworzy także dodatkowe wymogi kapitałowe z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zaangażowania w branże oraz w ekspozycje zabezpieczone tym samym rodzajem zabezpieczenia, jak również wymóg z tytułu przekroczenia limitów dużych ekspozycji kredytowych.

Zakłada się, że Bank będzie przestrzegał ustawowych oraz wewnętrznych limitów koncentracji.

W związku z tym zakłada się, że łączny wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji nie będzie przekraczał limitu alokacji na to ryzyko, które określa się na poziomie **0,00 %** funduszy własnych Banku (uznanego kapitału Banku).

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej uwzględnia ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe. Wyznacza się w oparciu o procedurę oceny adekwatności kapitałowej.

Zakłada się, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej nie będzie przekraczał limitu alokacji na to ryzyko, które określa się na poziomie **0,93 %** funduszy własnych Banku (uznanego kapitału Banku), do czasu uwzględnienia w kapitałach Banku wypracowanego zysku za 2018 r. oraz na poziomie 0,89 % po uwzględnieniu w kapitałach Banku zysku za 2018 rok.

Ryzyko płynności

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności wyznacza się w oparciu o procedurę oceny adekwatności kapitałowej, na podstawie kosztów utrzymania płynności.

Zakłada się, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności nie będzie przekraczał limitu alokacji na to ryzyko, które określa się na poziomie **0,00 %** funduszy własnych Banku (uznanego kapitału Banku).

W 2019 roku Bank będzie doskonalił metody zarządzania ryzykiem płynności oraz metody szacowania wymogów wewnętrznych z tytułu ryzyka płynności w oparciu o wymagania przepisów zewnętrznych (Rozporządzenia 61/2015 UE oraz do Rekomendacji P).

Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności)

Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego wyznacza się na podstawie struktury kapitałów własnych i funduszu udziałowego, w oparciu o procedurę oceny adekwatności kapitałowej.

Zakłada się, że wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego nie będzie przekraczał limitu alokacji na to ryzyko, które określa się na poziomie **0,00 %** funduszy własnych Banku (uznanego kapitału Banku).

W 2019 roku Bank będzie doskonalił metody wyliczania wymogów kapitałowych oraz strukturę aktywów do wymagań Rozporządzenia UE nr 575/2013 oraz rozporządzeń delegowanych i uzupełniających.

Ryzyka niezidentyfikowane oraz trudno mierzalne

Dodatkowo Bank tworzy limit alokacji na inne niezidentyfikowane ryzyka oraz ryzyka trudno mierzalne jako tzw. bufor kapitału na absorpcję tych ryzyk. Limit alokacji na takie ryzyka określa się na poziomie **0,07 %** funduszy własnych Banku (uznanego kapitału Banku).

Zarząd Banku Spółdzielczego w Żaganiu dodatkowo w formie załącznika do niniejszych informacji podlegających ujawnieniu wydał **oświadczenie odnośnie adekwatności ustaleń przedstawionych w tych informacjach.**

III. Informacje wynikające z Rekomendacji „P” w zakresie:

a) Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych

W procesie identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka płynności uczestniczą: Rada Nadzorcza, Zarząd, Wydział Analiz i Sprawozdawczości, pozostałe komórki i jednostki organizacyjne Banku. Zadania związane z zarządzaniem ryzykiem płynności w Banku opisane są w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Żaganiu, stanowiącej załącznik do niniejszej Informacji.

b) Sposób pozyskiwania finansowania działalności:

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych oraz podmiotów sektora budżetowego. W swoich działaniach Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów. Bank dąży do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby były optymalne pod kątem ryzyka płynności. Bank posiada możliwość skorzystania z limitu dopuszczalnego debetu w rachunku bieżącym przyznanego przez Bank Zrzeszający BPS.

c) Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania ryzykiem płynności:

Funkcje skarbowe i zarządzania ryzykiem płynności w Banku są w pełni scentralizowane i są wykonywane na poziomie Centrali Banku, zgodnie z zapisami w obowiązujących w Banku regulacjach między innymi w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Żaganiu stanowiącej załącznik do niniejszej Informacji. Oddziały Banku nie wykonują samodzielnie funkcji skarbowych.

d) Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia:

Bank Spółdzielczy w Żaganiu jest zrzeszony w Zrzeszeniu BPS i na dzień ogłoszenia ujawnienia był uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Bank Spółdzielczy w Żaganiu wszystkie czynności w zakresie rozliczeń międzybankowych, międzyoddziałowych oraz rozliczeń walutowych, dokonuje za pośrednictwem Banku Zrzeszającego. Rachunek rezerwy obowiązkowej Banku jest prowadzony w Banku Zrzeszającym. Wszystkie swoje nadwyżki środków Bank lokuje w Banku Zrzeszającym oraz w bezpieczne- wysokopłynne, emitowane przez NBP, siedmiodniowe bony pieniężne.

Informacje ilościowe

a) rozmiar i skład nadwyżki płynności Banku:

Lp	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki (w stosunku do normy nadzorczej) w zł	Nazwa części składowej nadwyżki	Wartość części składowej nadwyżki
1	Norma krótkoterminowa ponad minimum			
	M1 Luka płynności krótkoterminowej	45.494.291,77	Aktywa płynne wynikające z Uchwały KNF nr 386/2008	45.494.291,77 zł
	M2 Współczynnik płynności krótkoterminowej	45.494.291,77	Aktywa płynne wynikające z Uchwały KNF nr 386/2008	1,27
2	Norma długoterminowa ponad minimum			
	M3 Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	5.063.055,85	Fundusze własne	0,57

	M4 Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	45.502.953,40	Fundusze własne	0,35
3	LCR ponad minimum			
	LCR	38.839.654,00	Aktywa płynne wynikające z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady(UE) nr 575/2013	3,505895 (350,59%)

b) wymogi dotyczące dodatkowego zabezpieczenia na wypadek obniżenia oceny kredytowej Banku: **nie dotyczy.**

c) normy płynności oraz inne regulacyjne normy dopuszczalnego ryzyka w działalności banków obowiązujące w danej jurysdykcji:

Lp.	Norma płynności:	Wartość limitu wynikająca z przepisów na dzień 31.12.2018r.	Wykonanie 31.12.2018 r.	Nadwyżka
1	Norma krótkoterminowa			
	M1	0,00 zł	45.494.291,77 zł*	45.494.291,77 zł
	M2	1,00	2,27*	1,27
2	Norma długoterminowa			
	M3	1,00	1,57*	0,57
	M4	1,00	1,35*	0,35
3	LCR	100%	450,59%**	350,59 pp.

*** wg stanu na ostatni dzień roboczy grudnia 2018 r.**

**** bez depozytu obowiązkowego w aktywach płynnych**

d) luka płynności zawierająca kilka najbliższych przedziałów dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz otrzymane na tej podstawie skumulowane luki płynności:

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności wg stanu na 31.12.2018 r.

w zł

Lp	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta	Luka bilansowa skumulowana	Luka prosta (z pozabilansem)	Luka skumulowana(z pozabilansem)
1	Przedział do 1 miesiąca	43.589.000,00	43.589.000,00	37.137.000,00	37.137.000,00
2	Przedział do 3 miesięcy	444.000,00	44.033.000,00	444.000,00	37.581.000,00
3	Przedział do 6 miesięcy	5.208.000,00	49.241.000,00	5.196.000,00	42.777.000,00

e) W przypadku zrzeszonych banków spółdzielczych oraz banku zrzeszającego , dodatkowe zabezpieczenie płynności w ramach zrzeszenia :

Bank funkcjonując w ramach Zrzeszenia BPS ma możliwość skorzystania między innymi z limitu dopuszczalnego debetu oraz otrzymania depozytów płynnościowych. Te udostępnione przez Bank Zrzeszający produkty mogą uzupełnić niedobory środków na bieżącą obsługę klientów Banku. Na dzień ujawnienia Bank posiadał możliwość skorzystania z limitu dopuszczalnego debetu przyznanego przez Bank Zrzeszający BPS . Bank może korzystać jeszcze ze środków Funduszu Pomocowego a z chwilą przystąpienia do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS dodatkowym zabezpieczeniem płynności stał się depozyt obowiązkowy złożony w Banku BPS S.A.

w zł

Lp.	Dodatkowe zabezpieczenie płynności w ramach Zrzeszenia	Wartość na dzień 31.12.2018r.
1	Depozyt obowiązkowy	16.321.680,00
2	Limit dopuszczalnego debetu przyznany przez Bank Zrzeszający BPS	500 000,00
3	Fundusz Pomocowy	35.598,80
4	Inne:	

Informacje jakościowe

a) Aspekty ryzyka płynności , na które bank jest narażony i które monitoruje :

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- Utrata reputacji na skutek niekorzystnych informacji pojawiających się w mediach,
- Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów,

- Przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku,
- Okresowo duża koncentracja depozytów pod względem dużych deponentów,
- Konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- Istnienie nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku.

b) Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania banku :

Bank dywersyfikuje swoje źródła finansowania poprzez:

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące itp.

c) Techniki ograniczania ryzyka płynności:

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności można zaliczyć:

- Bezwzględne przestrzeganie limitów nadzorczych,
- Stosowanie wewnętrznych limitów ograniczających ryzyko płynności,
- Systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności,
- Lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- Określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
- Systematyczne przeprowadzanie audytu wewnętrznego ryzyka płynności,
- Systematyczne przeprowadzanie kontroli funkcjonalnej w zakresie ryzyka płynności.

d) Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynnościowej i ryzyka płynności, łącznie z dodatkowymi wskaźnikami, dla których bank nie ujawnia danych :

Podstawowe pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności:

1. płynność śróddzienna – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu,
2. płynność krótkoterminowa – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
3. płynność średnioterminowa – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie od 1 do 12 miesięcy,
4. płynność długoterminowa - zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
5. ryzyko płynności – zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat,
6. Inne pojęcia zostały określone w procedurze wewnętrznej: Instrukcja zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Żaganiu stanowiącej załącznik do niniejszej Informacji .

e) Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku (produktu) w procesie zarządzania płynnością płatniczą banku :

Bank inwestuje swoje nadwyżki środków w najbezpieczniejsze i najbardziej płynne instrumenty tj. siedmiodniowe bony pieniężne NBP, a środki potrzebne do bieżącej działalności Bank lokuje w lokaty krótkoterminowe w Banku Zrzeszającym.

f) Wykorzystanie testów warunków skrajnych:

Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych w konstruowaniu i aktualizacji planów awaryjnych, wyznaczaniu poziomu limitów, oraz w procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

g) Opis modelowanych scenariuszy testów warunków skrajnych

Założenia i scenariusze testów warunków skrajnych opisane są w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Żaganiu, stanowiącej załącznik do niniejszej Informacji.

h) Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych:

Zgodnie z zapisami znowelizowanej Rekomendacji P, Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych w scenariuszach uruchamiających awaryjne plany płynnościowe. Określony plan awaryjny jest uruchamiany w przypadku nie utrzymania na odpowiednim poziomie wskaźników płynności oraz nadzorczych miar płynności.

i) Polityka utrzymywania rezerw płynności:

Utrzymanie rezerwy płynności w Banku wynika z Uchwały KNF 386/2008, oraz z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013. Dodatkowo na wyznaczone przez wspomniane wcześniej instytucje limity, Bank wyznaczył dodatkowe bufory zabezpieczające przed przekroczeniem wyznaczonych pułapów:

- a) Normy płynności krótkoterminowej określone w Uchwale Nr 386/2008 KNF obowiązywały do 31.12.2017 r., natomiast normy płynności długoterminowej będą obowiązywały do momentu wprowadzenia normy NSFR.

W przypadku limitu wynikającego z uchwały KNF, gdzie Fundusze własne Banku powinny pokryć w 100 % aktywa niepłynne posiadane przez Bank, został ustalony limit wewnętrzny na poziomie 110%. Również w przypadku limitu, gdzie Fundusze własne Banku i środki obce stabilne powinny pokryć w 100 % aktywa niepłynne i o ograniczonej płynności posiadane przez Bank, został ustalony limit wewnętrzny na poziomie 110%.

- b) Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank powinien posiadać w 2018 roku, wypływy z tytułu należności Banku, pokryte przez aktywa płynne w wysokości 100%. Bank ustalił limit wewnętrzny na 2018 rok, większy, bo na poziomie 110% .

Bank w pełni wypełniał w 2018 roku nałożone przez KNF oraz przepisy unijne limity, jak również nałożone przez siebie dodatkowe bufory płynności.

j) Ograniczenia regulacyjne w zakresie transferu płynności w obrębie zrzeczenia:

Bank funkcjonuje w ramach zrzeczenia BPS a od 31.12.2015 r. jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeczenia BPS i może skorzystać z instrumentów wsparcia płynności określonych w Umowach zawartych pomiędzy tymi instytucjami a Bankiem.

- k) **Częstotliwość i rodzaj wewnętrznej sprawozdawczości w zakresie płynności** – określa Instrukcja System informacji zarządczej, która stanowi załącznik do niniejszej Informacji.

IV. Informacje w zakresie zarządzania na podstawie art.111 a ustawy Prawo bankowe oraz art.435 ust.2 Rozporządzenia CRR

a) Zasady rekrutacji członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Rekrutacja członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Żaganiu odbywa się na podstawie zasad określonych w Polityce w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku. Ocena kwalifikacji dokonywana jest przed dokonaniem wyboru członków Rady Nadzorczej przez Zebranie Przedstawicieli oraz przed dokonaniem wyboru członka Zarządu przez Radę Nadzorczą. Na ocenę kwalifikacji składa się ocena kwalifikacji zawodowych, w której bierze się pod uwagę przygotowanie teoretyczne (wykształcenie, szkolenia) i przygotowanie praktyczne (doświadczenie zawodowe) oraz ocena reputacji danego kandydata. Szczegółowa procedura dokonywania oceny uprzedniej kandydata na członka Rady Nadzorczej Banku została określona w Procedurze dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej, zgodnie z którą każdy z kandydatów podlega indywidualnej ocenie kwalifikacji, jak również ocenie reputacji przeprowadzanej przez Komisję ds. odpowiedniości, a także ocenie niezależności oraz wiedzy i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych, umożliwiających pełnienie funkcji w Komitecie Audytu, który jest wyłaniany z pośród członków Rady Nadzorczej Banku. O wynikach przeprowadzonych weryfikacji oświadczeń kandydatów na członków Rady Nadzorczej zawiadamiane jest Zebranie Przedstawicieli poprzez złożenie sprawozdania przez Komisję. Sprawozdanie powinno być przedstawione przed rozpoczęciem procedury wyborczej do Rady Nadzorczej. Osoba oceniana w trybie indywidualnej oceny uprzedniej zobowiązana jest przedłożyć Przewodniczącemu Komisji ds. odpowiedniości Oświadczenie Kandydata na członka Rady Nadzorczej pod rygorem niespełnienia wymogów wpisania na listę osób ubiegających się o

wybór do Rady Nadzorczej, w terminie nie krótszym niż 14 dni przed wyznaczonym i ogłoszonym terminem Zebrania Przedstawicieli.

Ocena kwalifikacji kandydata na członka Zarządu oparta jest na zasadach określonych w Procedurze dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu i osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku. Zgodnie z procedurą kandydaci na członka Zarządu powinni posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz nieposzlakowaną opinię. Oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza. Osoba oceniana w trybie indywidualnej oceny uprzedniej zobowiązana jest przedłożyć Przewodniczącemu Rady Nadzorczej wypełniony arkusz informacyjny po zgłoszeniu jej kandydatury do składu Zarządu. Ocena powinna zostać przeprowadzona przed poddaniem osoby kandydującej pod głosowanie w sprawie powołania do Zarządu.

b) Zasady zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Różnice w dokonywaniu wyboru na członków Rady Nadzorczej i Zarządu:

1. Członków Rady Nadzorczej wybiera Zebranie Przedstawicieli na podstawie przeprowadzonej oceny odpowiedniości, dokonanej przez Komisję ds. odpowiedniości, której członkowie powołani są z pośród delegatów na Zebranie Przedstawicieli na 4 letnią kadencję;
2. Członków Zarządu ocenia i wybiera Rada Nadzorcza.

c) Liczba zajmowanych stanowisk dyrektorskich (w radach i zarządach innych podmiotów) przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Członkowie Zarządu nie zajmują stanowisk dyrektorskich w innych podmiotach.

d) oświadczenie Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza Banku oświadcza, że wszyscy członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Banku Spółdzielczego w Żaganiu spełniają wymogi określone w art. 22aa ustawy Prawo bankowe (oświadczenie Rady Nadzorczej w załączniku).

V. Opis Polityki wynagrodzeń

Od dnia 13 czerwca 2017r. w Banku obowiązuje Polityka wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na poziom ryzyka w Banku Spółdzielczym w Żaganiu. Zgodnie z zapisami Polityki wynagrodzeń Banku Spółdzielczego w Żaganiu do

stanowisk istotnych zalicza się: Członków Rady Nadzorczej, Członków Zarządu, Głównego Księgowego oraz Kierownika Wydziału ds. Zgodności i Regulacji.

Bank nie wprowadził podziału wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia oraz nie stosuje przepisów Polityki do wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej.

Z uwagi na skalę działalności Banku oraz kierując się zasadą proporcjonalności, Bank nie wyłonił z pośród członków Rady Nadzorczej Komitetu ds. wynagrodzeń. Zadania Komitetu ds. wynagrodzeń wykonuje Rada Nadzorcza.

Do wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia Bank przyjął następujące założenia:

1. W przypadku, gdy wskaźnik zmiennych składników wynagrodzeń w stosunku do składników stałych nie przekracza 20% w stosunku miesięcznym, do przyznawania i wypłaty zmiennych składników stosuje się następujące zasady:

- 1) przyznane pracownikowi na stanowisku istotnym zmienne składniki wynagrodzenia, wypłacane są kwartalnie w formie pieniężnej, niezwłocznie po ich przyznaniu, bez zastosowania odroczenia części składników zmiennych,
- 2) wysokość zmiennych składników uzależniona jest od przysługującego pracownikowi wynagrodzenia miesięcznego, pomniejszonego o nieobecności z powodu choroby, opieki, przebywania na urlopie bezpłatnym bądź na urlopie macierzyńskim;
- 3) Rada Nadzorcza podejmuje decyzję o przyznaniu zmiennych składników wynagrodzenia dla Członków Zarządu po zakończeniu każdego kwartału, na podstawie oceny działalności Zarządu w badanym okresie, a Zarząd Banku przyznaje zmienne składniki wynagrodzenia dla pozostałych pracowników na stanowiskach istotnych po zakończeniu każdego kwartału w oparciu o poziom realizacji przypisanych im celów i zadań;

z tym, że decyzja w sprawie przyznania zmiennych składników wynagradzania zarówno dla Zarządu jak i dla pozostałych pracowników na stanowiskach istotnych uzależniona jest od wyniku ekonomiczno-finansowego Banku w danym kwartale.

2. W przypadku gdy wskaźnik, o którym mowa w ust. 1 przekroczy poziom 20% w stosunku miesięcznym, do przyznawania i wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń stosuje się następujące zasady:

- 1) przyznane pracownikowi na stanowisku istotnym zmienne składniki wynagrodzeń, wypłacane są kwartalnie w formie pieniężnej, niezwłocznie po ich przyznaniu z zastosowaniem odroczenia części składników zmiennych, na zasadach określonych w pkt. 2).
- 2) wynagrodzenie zmienne wypłacane jest z następującym podziałem:
 - a) 60% wynagrodzenia zmiennego jest wypłacane pracownikowi niezwłocznie po jego przyznaniu,
 - b) 40% wynagrodzenia zmiennego jest przyznawane warunkowo i wypłacane z odroczeniem na zasadach określonych w pkt 3 i 4;
- 3) decyzja w sprawie przyznania zmiennych składników wynagradzania zarówno dla Zarządu jak i dla pozostałych pracowników na stanowiskach istotnych uzależniona jest od wyniku ekonomiczno-finansowego Banku w danym kwartale;
- 4) odroczonego zmiennego wynagrodzenia może być przyznana pracownikowi jedynie pod warunkiem pozytywnej oceny jego pracy. W przypadku negatywnej oceny pracy pracownika za dany okres, traci on prawo do tej części warunkowo przyznanego wynagrodzenia zmiennego.

- 5) wypłata odroczonej części wynagrodzenia zmiennego następuje w trzech równych rocznych ratach płatnych z dołu w terminie 14 dni od dnia podjęcia przez Radę Nadzorczą lub Zarząd uchwały, zawierającej wyniki łącznej oceny efektów pracy z ostatnich trzech lat pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku;
- 6) ocena efektów pracy dokonywana jest po zakończeniu roku i obejmuje okres trzyletni, tj. rok miniony oraz 2 poprzednie lata;
- 7) oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza po zakończeniu roku obrachunkowego za rok poprzedni w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe, a oceny te są brane pod uwagę do oceny efektów pracy za okres trzyletni;
- 8) ocenę efektów pracy pracowników nie będących członkami Zarządu za dany rok kalendarzowy stanowi ocena pracownicza dokonana na podstawie Instrukcji zarządzania kadrami w Banku Spółdzielczym w Żaganiu, a oceny te są brane pod uwagę do oceny efektów pracy za okres trzyletni.

W 2018r. Rada Nadzorcza obradowała 4 razy w sprawie przyznania zmiennych składników wynagrodzeń.

VI. Informacje ilościowe w zakresie składników wynagradzania

Lp	Stanowiska	Łączna wartość wynagrodzeń stałych	Łączna wartość wynagrodzeń zmiennych	Wynagrodzenie nie zmienne wypłacone w 2018 roku	Wynagrodzenie zmienne wypłacone w 2017 roku	Wynagrodzenie zmienne odroczone	Liczba osób otrzymujących wynagrodzenie
1	Członkowie Zarządu	358.826,04	58.869,92	58.869,92	64.790,00	0,00	3
2	Pozostali pracownicy zajmujący stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF	541.482,04	91.421,41	91.421,41	70.749,00	0,00	8
3	RAZEM	900.308,08	150.291,33	150.291,33	135.539,00	0,00	11

* Podane kwoty są kwotami brutto.

VII. Wartość płatności związanych z zatrudnieniem i zakończeniem stosunku zatrudnienia

W 2018 roku nie wypłacano wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych, ani odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF.

VIII. Ilość posiedzeń Rady Nadzorczej

W 2018r. Rada Nadzorcza obradowała 10 razy, w tym 4 razy w sprawie wynagrodzeń.

IX. Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.

Wszystkie zdarzenia ryzyka operacyjnego zanotowano w linii biznesowej: Bankowość detaliczna:

w zł

Rodzaj zdarzenia ryzyka operacyjnego	Suma strat brutto	transfer ryzyka	Suma strat faktycznie poniesionych przez Bank
1. Oszustwa wewnętrzne	0,00	0,00	0,00
2. Oszustwa zewnętrzne	0,00	0,00	0,00
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0,00	0,00	0,00
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	101,00	0,00	101,00
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	100,00	0,00	100,00
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	11.044,37	754,00	10.290,37
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	62.866,27	62.866,27	0,00
8. Razem	74.111,64	63.620,27	10.491,37

Działania mitygujące jakie zostały podjęte w celu uniknięcia w przyszłości ww. strat:

- przeprowadzono rozmowy dyscyplinujące z pracownikami winnymi zaniedbań,
- dokonano wymiany sprzętu komputerowego,
- wprowadzono zmiany w systemie informatycznym,
- dokonano zmian w regulacjach zgodnie z obowiązującymi Rekomendacjami i przepisami prawa,
- przeprowadzono kontrole funkcjonalne ,
- ponadto obszar ten podlega kontroli audytu wewnętrznego sprawowanego przez wyspecjalizowane komórki Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS ,

- zaplanowano działania mające na celu ograniczenie występowania czynników ryzyka błędu pracowników takie jak :

- oferowanie klientom rachunków oraz zleceń stałych w celu zmniejszenia ilości wpłat kasowych;
- zachęcanie klientów do korzystania z usług bankowości elektronicznej w celu zmniejszenia ilości przelewów składanych w formie papierowej;
- przeprowadzenie szkoleń z zakresu ryzyka operacyjnego.

X. Informacja o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych, jakie wystąpiły od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. :

W rejestrze zdarzeń wewnętrznych ryzyka operacyjnego w linii biznesowej –Bankowość detaliczna zanotowano 83 zdarzenia ryzyka operacyjnego . Do najważniejszych z nich należą:

1. **Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi :**
 - a. **Kategoria: Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji** – w grupie tej zanotowano 68 zdarzeń.
2. **Szkody związane z aktywami rzeczowymi :**
 - a. **Kategoria: Klęski żywiołowe i inne zdarzenia** - w grupie tej wystąpił 1 incydent.
3. **Zakłócenia działalności banku i awarie systemów:**
 - a. **Kategoria: Systemy**- wystąpiło 13 zdarzeń.
W kategorii tej odnotowano 1 zdarzenie, które spowodowało stratę niefinansową, liczoną jako czas braku dostępu do usług przez klientów (czas przestoju w pracy bankomatu). Łączny czas braku dostępu do tej usługi to 24 godziny.
4. **Klienci, produkty i praktyki operacyjne:**
 - a. **Kategoria : Obsługa klientów, ujawnienie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów** – wystąpiło 1 zdarzenie.

Łącznie w Banku wystąpiły 83 zdarzenia generujące stratę finansową o łącznej wysokości **74.111,64 zł**, z której odzyskano **63.620,27 zł**, a pozostała kwota **10.491,37 zł** stanowi koszt rzeczywisty netto poniesiony przez Bank. W oparciu o dane historyczne zdarzeń i wykazanych parametrów poniesione koszty kształtują się w przypadku **wszystkich 83 zdarzeń na niskim poziomie dotkliwości (straty finansowe) oraz niskim poziomie częstości czyli poziom akceptowany ryzyka.**

Jedno zdarzenie wykazało straty niefinansowe na niskim poziomie dotkliwości oraz niskim poziomie częstości – poziom akceptowany ryzyka.

Z uwagi na fakt, iż większość kosztów została odzyskana bezpośrednio, prawdopodobieństwo

występowania jest niskie, poziom ryzyka na podstawie matrycy wskaźników KRI można określić jako *niski*. W badanym okresie żaden ze wskaźników KRI nie przekroczył poziomu krytycznego. Natomiast wystąpiły przekroczenia poziomu ostrzegawczego następujących wskaźników: Liczba dni w miesiącu zamkniętych różnicą kasową (wykonanie wskaźnika 6 gdzie limit ostrzegawczy >5), liczba pracowników odchodzących z pracy w okresie sprawozdawczym (w lipcu wskaźnik osiągnął poziom 4 gdzie wskaźnik ostrzegawczy >3), czas niedostępności bankomatów (wykonanie w listopadzie 24 h, gdzie wskaźnik ostrzegawczy wynosi >0,50h).

XI. Informacje w zakresie wymogów kapitałowych (na podstawie Rozporządzenia CRR) :

Informacje jakościowe:

a) Fundusze własne

1. Bank wyznacza fundusze własne (uznany kapitał) Banku zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. oraz z ustawą Prawo bankowe. Bank definiuje części składowe funduszy własnych w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej.
2. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych (uznanego kapitału) Banku według stanu na dzień sprawozdawczy:

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2018 r. w zł
1.	Fundusze własne (uznany kapitał) Banku	13.937.813,73
1.1.	Kapitał Tier I	13.937.813,73
1.1.1.	Kapitał podstawowy Tier I (CET1)	13.937.813,73
	z tego:	
1.1.1.1.	-fundusz udziałowy 28.06.2013 r.	431.400,00

1.1.1.2.	-fundusz zasobowy	13.411.183,08
1.1.1.3.	-fundusz ogólnego ryzyka	0,00
1.1.1.4.	-fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	125.658,47
1.1.1.5.	inne wartości niematerialne i prawne	-30.427,82
1.1.2.	Kapitał dodatkowy Tier I (AT1)	0,00
1.2.	Kapitał Tier II	0,00
2.	Minimalny wymóg kapitałowy	7. 939.967,25
3.	Wewnętrzny wymóg kapitałowy	8.018.329,92

Lp.	Nazwa wskaźnika	Stan 31.12.2018 r. w %
1.	Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1	14,04
2.	Współczynnik kapitału Tier 1	14,04
3.	Łączny współczynnik kapitałowy	14,04
4.	Wewnętrzny współczynnik wypłacalności	13,91

Szczegółowe pozycje kapitału zawiera załącznik nr 1 do niniejszej informacji opracowany na podstawie załącznika nr 6 do Rozporządzenia wykonawczego Komisji UE 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r.

3. Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

b) Opis metody wyliczania wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka

1. Metody wyliczania wymogów kapitałowych minimalnych i wewnętrznych zawiera „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej”, stanowiąca załącznik do niniejszej Informacji.

Informacje ilościowe

1. Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem (po uwzględnieniu współczynnika wsparcia) dla każdej z kategorii ekspozycji według stanu na dzień sprawozdawczy.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota (w złotych)
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	112.185,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	86.738,57
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	71.913,23
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00
6.	Ekspozycje wobec instytucji	33.832,36
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	102.646,96
8.	Ekspozycje detaliczne	4.567.075,92
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	538.146,92
10.	Ekspozycje , których dotyczy niewykonanie zobowiązania	523.868,87
11.	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00
13.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0,00
14.	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00
15.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,00
16.	Ekspozycje kapitałowe	133 621,40
17.	Inne pozycje	455.826,95
18.	Razem	6 625.856,18

2. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym kwota wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego) według stanu na dzień sprawozdawczy.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota (w złotych)
1.	ryzyko kredytowe	6 625.856,18
2.	ryzyko rynkowe (walutowe)	0,00
3.	z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	0,00
4.	ryzyko operacyjne	1 314.111,07
RAZEM		7 939.967,25

3. Bank na 31.12.2018 r. uwzględniał wewnętrzne wymogi kapitałowe w wysokości minimalnych wymogów na ryzyka określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. oraz wymogów dodatkowych na pozostałe ryzyka ujęte w Dyrektywie 2013/36 /UE. Bank stosuje uproszczone (standardowe) metody przy wyznaczaniu wymogów minimalnych, co powoduje, że wyliczone w ten sposób wymogi są wyższe niż wymaga tego skala działalności Banku. Bank nie wylicza dodatkowych wymogów kapitałowych na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE uznając, że minimalne wymogi kapitałowe utworzone na te ryzyka są wystarczające. Dodatkowe wymogi kapitałowe na 31.12.2018 r. to wymogi wyliczone na ryzyka wymienione w Dyrektywie UE, które Bank uznał za istotne. Istotność ryzyk Bank bada corocznie w ramach zarządczego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych stąd od 01.01.2018 r. Bank szacuje kapitał wewnętrzny Banku w oparciu o Rozporządzenie CRR oraz Dyrektywę UE.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom wewnętrznych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień sprawozdawczy.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota (w złotych)
1.	Ryzyko płynności	0,00
2.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej z tego: a) Z tytułu ryzyka przeszacowania b) Z tytułu ryzyka bazowego	78.362,67 0,00 78.362,67
3.	Ryzyko koncentracji zaangażowań ekspozycji kredytowych a) przekroczenie limitów na ekspozycje wobec podmiotów z tej samej branży b) przekroczenie limitów na ekspozycje zabezpieczone tym samym rodzajem zabezpieczenia	0,00 0,00 0,00
4.	Ryzyko kapitałowe (reputacji)	0,00
5.	Z tytułu nie zidentyfikowanych ryzyk (w tym ryzyk trudnomierzalnych)	0,00
RAZEM		78.362,67

Bank nie wyznacza dodatkowego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka kapitałowego oraz na pokrycie ryzyk trudnomierzalnych ponieważ w wyniku przeglądu procedury oceny szacowania wymogów wewnętrznych Bank zbadał istotność ryzyka koncentracji funduszu udziałowego oraz istotność ryzyka koncentracji „dużych” pakietów udziałów i uznał ryzyko kapitałowe za nieistotne oraz dokonał oceny istotności ryzyk trudnomierzalnych i również te ryzyka uznał za nieistotne .

Od 01.06.2018 r. Bank nie zalicza do minimalnych wymogów kapitałowych wymogu z tytułu przekroczenia limitów dużych ekspozycji. Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitów dużych ekspozycji Bank zalicza do dodatkowych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka koncentracji. W przypadku przekroczenia limitów określonych w art.395 Rozporządzenia CRR Bank niezwłocznie powinien powiadomić Komisję Nadzoru Finansowego o tym fakcie i przedstawić działania w celu uzyskania prawidłowego wykorzystania tych limitów.

Bank był zobowiązany do utrzymywania od 01.01.2018 r. współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET 1) co najmniej na poziomie 10,875% oraz łączny współczynnik kapitałowy (TCR) co najmniej na poziomie 12,875 %. Obowiązek ten wynikał z wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego i obejmował: zapisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w powiązaniu do

dotychczasowego podejścia Komisji do utrzymywania zwiększonych poziomów współczynników (do 31.12.2015 r. 9% dla Tier 1 oraz 12% dla TCR) oraz buforów kapitałowych ustalonych na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (bufor zabezpieczający wynoszący od 1 stycznia 2016 r. i nadal w 2017 r. 1,25%, w 2018 r. 1,875%).

Ryzyko kredytowe – informacje jakościowe

1. Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank stosował definicje należności przeterminowanych, zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia rezerw na ryzyko kredytowe.
2. Bank w swoich analizach nie uwzględnia ryzyka geograficznego, ponieważ Bank funkcjonuje na terenie jednego obszaru geograficznego, określonego w Statucie Banku, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Ryzyko kredytowe – informacje ilościowe

1. Łączna kwota ekspozycji kredytowych według wyceny bilansowej, po uwzględnieniu efektów technik redukcji ryzyka kredytowego na dzień bilansowy wynosiła 219.893.041,36 zł.
2. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej netto (po uwzględnieniu efektów technik redukcji ryzyka kredytowego) na dzień sprawozdawczy oraz średnią (*liczoną jako suma stanów na koniec grudnia 2017 r. oraz wszystkich miesięcy 2018 roku podzielona przez 13*) kwotę ekspozycji w okresie od 31.12.2017 roku do 31.12.2018 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018 r. w zł	Średnia kwota w zł, w okresie od 31.12.2017r. do 31.12.2018r.
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	45.369.182,92	36.687.986,24

2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	5.421.160,73	4.666.686,54
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	898.915,32	79.969,66
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00
6.	Ekspozycje wobec instytucji	33.050.374,85	33.290.024,13
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1.847.789,79	1.948.997,71
8.	Ekspozycje detaliczne	98.536.122,13	107.098.095,04
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	16.734.350,58	10.370.746,55
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4.993.585,81	3.979.585,37
11.	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0,00	0,00
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00
13.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0,00	0,00
14.	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0,00	0,00
15.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00
16.	Ekspozycje kapitałowe	1.670.267,50	1.670.267,50
17.	Inne pozycje	11.371.291,73	11 315.595,73
RAZEM		219.893.041,36	211.107.954,47

Bank przyjmuje, iż klasy ekspozycji kredytowych, które stanowią więcej niż 20% ekspozycji kredytowych ogółem wyznaczają istotne klasy ekspozycji. Do istotnych klas ekspozycji kredytowych zaliczane są zatem następujące klasy:

- ekspozycje detaliczne -44,81% .
- ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych-20,63%.

3. Struktura branżowa ekspozycji w podziale na klasy

Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów w rozbiciu na klasy ekspozycji.

3.1. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł (nominal)
1.	Banki	33.090.424,11
	Należności normalne	33.090.424,11
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	0,00
	Należności normalne	0,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
3.	Pomocnicze instytucje finansowe	1.181.490,83
	Należności normalne	832.296,49
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	349.194,34
4.	Instytucje ubezpieczeniowe	0,00
	Należności normalne	0,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym (nominal)		34.271.914,94
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym (wartość bilansowa)		34.185.769,85

3.2. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0,00
	Należności normalne	0,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	34 017 092,67
	Należności normalne	29 011 202,37
	Należności pod obserwacją	1 266 053,05
	Należności zagrożone	3 739 837,25
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	21 310 853,01
	Należności normalne	16 969 363,75
	Należności pod obserwacją	94 762,16
	Należności zagrożone	4 246 727,10
4.	Osoby prywatne	31 592 972,04
	Należności normalne	30 642 319,35
	Należności pod obserwacją	365 682,01
	Należności zagrożone	584 970,68
5.	Rolnicy indywidualni	30 630 157,60
	Należności normalne	27 852 098,04
	Należności pod obserwacją	1 880 983,04
	Należności zagrożone	897 076,52
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	5 366 469,76
	Należności normalne	2 820 169,76
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	2 546 300,00
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		122 917 545,08

3.3 Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	5 420 864,88
Należności pod obserwacją	0,00
Należności zagrożone	0,00
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	5 420 864,88

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Branże	Wartość w zł
1.	Pozostała	43 786 435,47
	Należności normalne	39 732 347,87
	Należności pod obserwacją	367 033,55
	Należności zagrożone	3 687 054,05
2.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	31 388 565,70
	Należności normalne	28 610 506,14
	Należności pod obserwacją	1 880 983,04
	Należności zagrożone	897 076,52
3.	Budownictwo	16 624 204,60
	Należności normalne	12 835 603,90
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	3 788 600,70
4.	Handel hurtowy i detaliczny	10 312 722,60
	Należności normalne	9 952 223,93
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	360 498,67
5.	Przetwórstwo przemysłowe	7 660 659,25
	Należności normalne	3 948 264,09
	Należności pod obserwacją	1 264 701,51
	Należności zagrożone	2 447 693,65
6.	Hotele i restauracje	5 658 139,10
	Należności normalne	5 563 376,94

	Należności pod obserwacją	94 762,16
	Należności zagrożone	0,00
7.	Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	6 358 043,68
	Należności normalne	6 287 088,09
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	70 955,59
8.	Administracja publiczna, ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, obrona narodowa	5 420 864,88
	Należności normalne	5 420 864,88
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
9.	Transport	1 363 032,05
	Należności normalne	250 805,34
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	1 112 226,71
10.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	114 936,97
	Należności normalne	114 936,97
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		128 687 604,30

W pozycji Pozostała – wykazano kwoty kredytów udzielonych między innymi dla osób prywatnych.

5. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności według wartości nominalnej, według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela:

	Msp	Rolnik	Przed. Indyw.	Os. Pryw.	Niekomerc.	Budżet	Razem
Bez terminu	3 058 369,47	1 260 646,67	3 749 328,58	357 494,54	2 546 300,00	0,00	10 972 139,26
<= 1tygodnia	132 999,98	0,00	16 096,38	26 091,42	0,00	0,00	175 187,78
1 tyg – 1 m-ca	122 749,25	158 046,12	353 664,99	285 647,98	42 338,59	4 400,00	966 846,93
1 m-ca – 3 m-cy	1 272 781,73	929 808,04	876 299,57	647 644,32	49 392,00	78 942,00	3 854 867,66

3 m-cy – 6 m-cy	3 880 662,50	1 664 756,10	1 592 198,09	964 315,01	95 363,57	83 342,00	8 280 637,27
6 m-cy – 12 m-cy	2 428 770,73	3 557 715,54	1 758 553,44	1 673 834,97	192 912,88	166 685,00	9 778 472,56
1 roku – 2 lat	3 247 318,72	4 771 767,71	1 984 418,91	2 494 339,91	377 114,57	618 832,00	13 493 791,82
2 lat - 5 lat	7 270 200,09	10 459 009,73	3 535 991,60	5 368 244,67	901 639,29	1 904 520,00	29 439 605,38
5 lat – 10 lat	9 002 909,31	6 783 766,73	5 028 446,29	6 958 522,50	1 143 718,55	2 564 143,88	31 481 507,26
10 lat – 20 lat	3 455 002,21	1 044 640,96	2 415 855,16	10 449 469,24	17 690,31	0,00	17 382 657,88
Powyżej 20 lat	145 328,68	0,00	0,00	2 367 367,48	0,00	0,00	2 512 696,16
Razem	34 017 092,67	30 630 157,60	21 310 853,01	31 592 972,04	5 366 469,76	5 420 864,88	128 338 409,96

6. Struktura należności z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane w rozbiciu na podmioty według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawiają poniższe tabele.

Lp.	Należności wobec przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni	Wartości w zł
1.	Należności normalne	28 830 327,16
	Kredyty normalne	29 011 202,37
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	196 581,51
	Odsetki	15 706,30
2.	Należności pod obserwacją	1 250 206,76
	Kredyty pod obserwacją w tym	1 266 053,05
	- kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	19 038,68
	Korekta wartości	199,67
	Odsetki	3 392,06
3.	Należności zagrożone	1 225 603,08
	Kredyty zagrożone w tym	3 739 837,25
	- kredyty przeterminowane	3 463 203,94
	Rezerwy celowe	2 834 846,63
	Korekta wartości	5 727,23
	Odsetki	326 339,69
	RAZEM	31 306 137,00

Lp.	Należności wobec przedsiębiorców indywidualnych	Wartości w zł
1.	Należności normalne	16 821 267,28
	Kredyty normalne	16 969 363,75
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	170 609,00
	Odsetki	22 512,53
2.	Należności pod obserwacją	91 918,34
	Kredyty pod obserwacją w tym	94 762,16
	- kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	1 399,77
	Korekta wartości	1 741,38
	Odsetki	297,33
3.	Należności zagrożone	1 267 032,41
	Kredyty zagrożone w tym:	4 246 727,10
	- kredyty przeterminowane	3 834 233,73
	Rezerwy celowe	3 228 410,51
	Korekta wartości	2 744,43
	Odsetki	251 460,25
RAZEM		18 180 218,03

Lp.	Należności wobec osób prywatnych	Wartości w zł
1.	Należności normalne	29 967 709,34
	Kredyty normalne	30 642 319,35
	Rezerwy celowe	97 333,74
	Korekta wartości	650 113,62
	Odsetki	72 837,35
2.	Należności pod obserwacją	359 285,84
	Kredyty pod obserwacją w tym	365 682,01
	- kredyty przeterminowane	241 900,00
	Rezerwy celowe	5 471,36
	Korekta wartości	3 095,93
	Odsetki	2 171,12
3.	Należności zagrożone	372 254,27

	Kredyty zagrożone w tym	584 970,68
	- kredyty przeterminowane	575 787,36
	Rezerwy celowe	303 979,30
	Korekta wartości	3 595,92
	Odsetki	94 858,81
	RAZEM	30 699 249,45

Lp.	Należności wobec rolników indywidualnych	Wartości w zł
1.	Należności normalne	27 509 639,48
	Kredyty normalne	27 852 098,04
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	361 847,98
	Odsetki	19 389,42
2.	Należności pod obserwacją	1 840 332,77
	Kredyty pod obserwacją w tym:	1 880 983,04
	- kredyty przeterminowane	1 245 573,00
	Rezerwy celowe	28 025,37
	Korekta wartości	27 334,29
	Odsetki	14 709,39
3.	Należności zagrożone	624 113,52
	Kredyty zagrożone w tym	897 076,52
	- kredyty przeterminowane	884 671,52
	Rezerwy celowe	407 745,65
	Korekta wartości	115,76
	Odsetki	134 898,41
	RAZEM	29 974 085,77

Lp.	Należności wobec instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	Wartości w zł
1.	Należności normalne	2 782 978,43
	Kredyty normalne	2 820 169,76
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	37 832,97

	Odsetki	641,64
2.	Należności zagrożone	2 546 300,00
	Kredyty zagrożone w tym	2 546 300,00
	- kredyty przeterminowane	2 546 300,00
	Rezerwy celowe	128 510,52
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	128 510,52
	RAZEM	5 329 278,43

5.1. Omówienie uzgodnienia zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości, obejmujące:

- 1) opis rodzajów korekt wartości i rezerw,
- 2) salda początkowe,
- 3) kwoty umorzeń należności w ciężar odpisów w danym okresie,
- 4) kwoty odpisów albo rozwiązań na szacowane prawdopodobne straty na ekspozycjach w danym okresie, wszelkie inne korekty, w tym korekty wynikające z różnic kursowych, połączeń podmiotów, przejęć i zbycia podmiotów zależnych oraz przemieszczeń pomiędzy grupami odpisów,
- 5) salda końcowe.

Lp	Rezerwy/Odpisy	Normalne	Pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwe	Stracone	Razem
1.	Stan na 01.01.2018	68 254,61	5 520,16	10 242,94	15 994,00	6 465 891,28	6 565 902,99
2.	Spisanie w ciężar rezerw/odpisów	0,00	0,00	0,00	0,00	39 659,59	39 659,59
3.	Utworzone rezerwy/odpisy	101 339,46	83 775,09	47 266,49	7 030,79	1 139 081,75	1 378 493,58
4.	Rozwiązane rezerwy/odpisy	71 814,76	29 249,70	10 484,47	4 266,54	304 735,09	420 550,56
5.	Inne korekty	445,57	6 110,37	26 034,20	11 644,09	-44 234,23	0,00
6.	Przeniesienie na pozabilans	0,00	0,00	0,00	0,00	307 428,06	307 428,06
7.	Stan na 31.12.2018	97 333,74	53 935,18	20 990,76	7 114,16	6 997 384,52	7 484 186,42

Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym – informacje jakościowe i ilościowe

1. Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
	Akcje w BPS S.A.	0,00	1.598.617,50
	Udziały w PartNet sp. z o.o.	0,00	66.650,00
	Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	0,00	5.000,00
	RAZEM	0,00	1.670.267,50

2. Opis stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny, w tym podstawowe założenia i praktyki mające wpływ na wycenę zawarte są w Polityce rachunkowości, które stanowią załącznik do niniejszej informacji.

Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym – informacje ilościowe

1. Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w zł	Wartość rynkowa w zł	Wartość godziwa w zł
	<i>Bony pieniężne</i>	43.854.586,42	0,00	0,00
	<i>Certyfikaty depozytowe itp.</i>	0,00	0,00	0,00
	RAZEM	43.854.586,42	0,00	0,00

Opis metody wyliczania wymogu na ryzyko operacyjne :

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego Bank wylicza według metody wskaźnika bazowego , o której mowa w art. 315 - Część Trzecia Tytuł III Rozdział 2 rozporządzenia CRR.

Średni wynik brutto za ostatnie 3 lata obrachunkowe 2015 r., 2016 r. ,2017 r. wyniósł 8.760.740,49 zł. Na 31.12.2018 r. 15% tej kwoty tj. 1.314.111,07 zł stanowił wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

Ekspozycja na ryzyko walutowe

Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego metodą podstawową, o której mowa w art.351 Rozporządzenia CRR. Na 31.12.2018 r. całkowita pozycja walutowa wynosiła 4.788,58 zł i była mniejsza od 2 % łącznych funduszy własnych (uznanego kapitału) Banku tj. od 278.756,27 zł (13.937.813,73 zł x 2 %) , stąd na 31.12.2018 r. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego ukształtował się na poziomie 0,00 tys. zł .

Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

1. Informacje jakościowe

Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej są opisane w Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej, stanowiącej załącznik do niniejszej informacji.

2. Informacje ilościowe

Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych na wynik finansowy według stanu na dzień sprawozdawczy wyniósł 2.663.997,53 zł.

Poziom aktywów i pasywów walutowych na dzień sprawozdawczy nie wymaga wyodrębnienia tych środków do oddzielnej analizy.

Redukcja ryzyka kredytowego przy zastosowaniu metody standardowej, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. – informacje jakościowe i ilościowe:

1. Niżej wymienione informacje są zawarte w Planie finansowo-gospodarczym , w Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności oraz w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym, stanowiących załączniki do niniejszej Informacji:

1. Polityka i procedury wyceny i zarządzania zabezpieczeniami kredytowymi.
2. Opis głównych rodzajów zabezpieczeń kredytowych przyjmowanych przez Bank.

3. Opis zasad polityki w zakresie zarządzania ryzykiem rezydualnym .

2. W 2018 r. do wyliczania wymogu kapitałowego Bank stosował pomniejszenia wag ryzyka z tytułu następujących zabezpieczeń :

- w przypadku kredytów zabezpieczonych gwarancją BGK Bank stosował wagę ryzyka 0% (wartość ekspozycji zabezpieczonych gwarancją BGK na dzień sprawozdawczy wynosiła 736.230,37 zł).

a w przypadku ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonej hipoteką na nieruchomości mieszkalnej Bank zastosował wagę 35% (wartość takich ekspozycji na 31.12.2018 r. wynosiła 14.288.003,01 zł).

3. Wartość ekspozycji ważonych ryzykiem , do których Bank stosował pomniejszenia wag ryzyka z tytułu zabezpieczeń , przed i po zastosowaniu technik redukcji ryzyka kredytowego według stanu na dzień sprawozdawczy :

Lp.	Ekspozycje kredytowe ważone ryzykiem w podziale na sytuacje	Stan przed zastosowaniem technik redukcji ryzyka w zł	Stan po zastosowaniu technik redukcji ryzyka w zł
1	Ekspozycje kredytowe ważone ryzykiem ogółem w tym w sytuacji :	11.268.175,04	5.000.801,05
2	Normalna	10.978.741,76	4.865.732,19
3	Pod obserwacją	217.590,40	101.542,18
4	Poniżej standardu	0,00	0,00
5	Wątpliwa	42.524,72	19.844,87
6	Stracona	29.318,16	13.681,81

Wysokość wskaźnika dźwigni finansowej :

Wskaźnik dźwigni kapitałowej na dzień 31.12.2018 r. wyniósł 6,49 %.

Bufory kapitałowe:

Wymóg połączonego bufora na 31.12.2018 r. wynosił: 4.838.417,55 zł, w tym :
bufor zabezpieczający 1.860.929,83 zł (łączna kwota ekspozycji na ryzyko * 1,875%)
oraz bufor ryzyka systemowego 2.977.487,72 zł.

XII. Informacje wymagane przez Zasady Ładu Korporacyjnego

a) Polityka zarządzania ładem korporacyjnym:

Zasady Ładu Korporacyjnego zostały wprowadzone w Banku:

- 1) uchwałą Zarządu Nr 33/01/14 z dnia 18 grudnia 2014r.,
- 2) uchwałą Rady Nadzorczej Nr 20/14 z dnia 22 grudnia 2014r.,
- 3) uchwałą Zebrania Przedstawicieli Nr 08/2015 z dnia 23 kwietnia 2015r.

Zasady Ładu Korporacyjnego w Banku wprowadzono z uwzględnieniem zasady proporcjonalności, wynikającej ze skali, charakteru oraz specyfiki działalności Banku, a także jego możliwości technicznych i organizacyjnych.

Zasady Ładu Korporacyjnego w Banku Spółdzielczym w Żaganiu zostały opublikowane na stronie internetowej Banku pod adresem: www.bszagan.pl. Bank również wywiązał się z obowiązku powiadomienia w terminie do dnia 31 grudnia 2014r. Komisji Nadzoru Finansowego o stosowaniu przez Bank przedmiotowych Zasad.

b) Oświadczenie Zarządu w sprawie stosowania w Banku Zasad Ładu Korporacyjnego:

Zarząd Banku wydał stosowne oświadczenie, które zostało zamieszczone w uchwale Zarządu Banku Spółdzielczego w Żaganiu Nr 33/01/14 z dnia 18 grudnia 2014r. w sprawie przyjęcia Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku Spółdzielczym w Żaganiu, w którym zobowiązał się do stosowania przyjętych przez Bank zasad.

c) Podstawowa struktura organizacyjna

W Zasadach Ładu Korporacyjnego w Banku Spółdzielczym w Żaganiu przyjęto następujące założenia w zakresie podstawowej struktury organizacyjnej:

- 1) struktura organizacyjna Banku jest dostosowana do specyfiki działalności oraz skali, złożoności i profilu ryzyka występującego w Banku,
- 2) podział zadań, sprawozdawczości i zasady kontroli są jasno i jednoznacznie określone w procedurach wewnętrznych oraz w zakresach czynności pracowników Banku, w sposób zapewniający nie nakładanie się zadań, a odpowiedzialność za poszczególne obszary działania jest jednoznacznie określona,
- 3) struktura organizacyjna obejmuje wszystkie poziomy zarządzania pogrupowane w funkcyjne pionów, obejmujące wszystkie istotne grupy procesów, realizowanych przez Bank,
- 4) struktura organizacyjna znajduje swoje odzwierciedlenie między innymi w:
 - a) Regulaminie działania Zarządu w zakresie nadzoru nad poszczególnymi pionami, komórkami i jednostkami organizacyjnymi oraz zasady odpowiedzialności za poszczególne obszary funkcjonowania Banku,

- b) Regulaminie kontroli wewnętrznej w zakresie organizacji systemu kontroli wewnętrznej oraz działania audytu wewnętrznego,
 - c) Instrukcji System Informacji Zarządczej, gdzie zdefiniowano min. zakres informacji, częstotliwość, komórki sporządzające i odbiorców informacji,
 - d) pozostałych regulacjach Banku, które są okresowo weryfikowane przez Zarząd i Radę Nadzorczą między innymi pod kątem spójności z zatwierdzoną strukturą organizacyjną.
- 5) podstawowa struktura organizacyjna, zatwierdzona przez Zarząd i Radę Nadzorczą jest publikowana na stronie internetowej Banku,
 - 6) Zarząd odpowiada za dobór kadr o odpowiednich kwalifikacjach do realizowania powierzonych zadań,
 - 7) Bank stosuje plany ciągłości działania mające na celu zapewnianie ciągłości działania i ograniczenia strat na wypadek poważnych zakłóceń w działalności. Plany ciągłości działania są elementem zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - 8) w ramach oceny poziomu ryzyka operacyjnego Rada Nadzorcza i Zarząd informowane są o wszystkich stwierdzonych nadużyciach, zgłoszonych i zarejestrowanych w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego,
 - 9) Bank zapewnia pracownikom odpowiedni dostęp do informacji o zakresach uprawnień, obowiązkach i odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych. Wszyscy pracownicy Banku są powiadamiani o każdej zmianie Regulaminu Organizacyjnego, co pracownicy poświadczają w stosownych oświadczeniach,
 - 10) prawa pracowników są należycie chronione, a ich interesy należycie uwzględniane w szczególności poprzez stosowanie przejrzystych i obiektywnych zasad zatrudniania i wynagradzania, oceny, a także nagradzania i awansu zawodowego. Powyższe zasady znalazły odzwierciedlenie w następujących regulacjach: Regulaminie pracy Banku, Regulaminie wynagradzania pracowników, Regulaminie Organizacyjnym, w Instrukcji Zarządzania Kadrami Banku oraz w zakresach czynności poszczególnych pracowników,
 - 11) w Banku funkcjonuje anonimowa procedura powiadamiania organu zarządzającego lub organu nadzorującego o naruszeniach prawa oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych i standardów etycznych, gwarantująca pracownikom, którzy zgłoszą naruszenia ochronę przed działaniami o charakterze represyjnym, dyskryminacją lub innymi rodzajami niesprawiedliwego traktowania. Szczegółowe zasady zgłaszania naruszeń zostały zawarte w **„Procedurze anonimowego zgłaszania przez pracowników naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku Spółdzielczym w Żaganiu procedur i standardów etycznych”**.

d) Polityka informacyjna

Bank wdrożył Politykę informacyjną, zatwierdzoną i co najmniej raz w roku weryfikowaną przez Radę Nadzorczą Banku. Bank publikuje na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej Banku wszystkie wymagane przepisami prawa informacje. Zasady i terminy udzielania odpowiedzi udziałowcom oraz klientom reguluje: „Instrukcja rozpatrywania reklamacji Klientów Banku Spółdzielczego w Żaganiu”. Polityka informacyjna Banku zapewnia ochronę informacji, zgodnie z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

e) wyniki oceny stosowania ładu korporacyjnego przeprowadzonej przez Radę Nadzorczą:

Rada Nadzorcza dokonuje regularnej oceny stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego w cyklach określonych w Instrukcji „System Informacji Zarządczej”, a wyniki tej oceny są udostępniane na stronie internetowej Banku (w kategorii „o Banku”, w zakładce „Ład Korporacyjny”), a także przekazywane Zarządowi i udziałowcom podczas Zebrań Grup Członkowskich oraz podczas Zebrania Przedstawicieli.

Raport z przeglądu stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku Spółdzielczym w Żaganiu za 2018r.

Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane zostały przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014r. Stanowią one zbiór zasad określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne Banku, w tym relacje z udziałowcami i klientami, ich organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów, a także zasad współdziałania organów statutowych Banku.

Zasady Ładu Korporacyjnego przyjęte przez wszystkie organy Banku z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2015r., wprowadzono z uwzględnieniem zasady proporcjonalności, wynikającej ze skali, charakteru oraz specyfiki działalności Banku, a także jego możliwości technicznych i organizacyjnych.

Organizacja Banku, odzwierciedlona w strukturze organizacyjnej zapewnia osiągnięcie założonych celów długoterminowych określonych w Strategii Banku. Struktura organizacyjna jest przejrzysta i adekwatna do skali i charakteru prowadzonej działalności i zapewnia właściwy podział zadań, kompetencji oraz odpowiedzialności. Struktura Organizacyjna obejmuje cały obszar działalności Banku. Aktualny schemat struktury został opublikowany na stronie internetowej Banku.

Bank prowadzi transparentną politykę informacyjną wobec Akcjonariuszy i Klientów, zapewniającą równy dostęp do informacji oraz poszanowanie ich interesu. W Banku zapewnione są właściwe kompetencje do sprawowania funkcji przez Członków Zarządu i Rady Nadzorczej, co daje rękojmię należytego wykonywania powierzonych obowiązków. Zarząd Banku realizując strategię działania kieruje się bezpieczeństwem Banku. Dokłada również starań, aby oferowane produkty i usługi były adekwatne do potrzeb klientów, a informacje o produktach były rzetelne i zrozumiałe.

Bank prowadzi przejrzystą Politykę Wynagrodzeń, która zgodnie z obowiązującymi wytycznymi podlega rocznym przeglądom, a wyniki oceny prezentowane są podczas obrad Zebrania Przedstawicieli. Wypełnia ponadto wymogi nadzorcze w zakresie zapewnienia odpowiedniego udziału członków niezależnych w składzie Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu. W 2018r. wprowadzone zostały regulacje dotyczące funkcjonowania Komitetu Audytu, natomiast w celu uzyskania spójności w regulacjach wewnętrznych Banku do Zasad Ładu Korporacyjnego należy wprowadzić następujące zapisy:

- dotychczasowe paragrafy od nr 6 do nr 13 otrzymują numerację od 7 do 14,
- do Zasad Ładu Korporacyjnego wprowadza się nowy § 6 w brzmieniu:

„§ 6

Komitet Audytu:

- 1) w składzie Rady Nadzorczej Banku powinien być zapewniony odpowiedni udział członków niezależnych. Niezależność przejawia się przede wszystkim brakiem bezpośrednich i pośrednich powiązań z Bankiem, członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, znaczącymi udziałowcami i podmiotami z nimi powiązanymi;
- 2) w szczególności niezależnością powinni cechować się członkowie Komitetu Audytu, którzy posiadają kompetencje z dziedziny rachunkowości lub rewizji finansowej;
- 3) Komitet Audytu w ramach monitorowania wykonywania czynności rewizji finansowej powinien uzgadniać zasady przeprowadzania badania sprawozdania finansowego, w tym w zakresie proponowanego planu czynności;
- 4) Komitet Audytu podczas przedstawiania wyników czynności rewizji finansowej powinien wyrazić swoją opinię o sprawozdaniu finansowym, którego dotyczą czynności rewizji finansowej;
- 5) Współpraca Komitetu Audytu z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych powinna zostać udokumentowana. Rozwiązanie umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych powinno zostać poddane ocenie Rady Nadzorczej, który informację o przyczynach tego rozwiązania zamieści w corocznym raporcie zawierającym ocenę sprawozdań finansowych Banku.”;

Bank posiada adekwatny, efektywny i skuteczny system kontroli wewnętrznej, który obejmuje wszystkie poziomy w strukturze organizacyjnej. Ponadto wdrożony został system zarządzania ryzykiem, zorganizowany adekwatnie do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności z uwzględnieniem celów strategicznych. System kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem został w 2018r. dostosowany do nowych przepisów, poprzez zorganizowanie go na trzech poziomach (liniach obrony), opisanych w Matrycy funkcji kontroli.

Zgodnie z uchwałą Zarządu Nr 03/02/18 z dnia 15 lutego 2018r. w Banku Spółdzielczym w Żaganii nie stosuje się następującej zasady Ładu Korporacyjnego:

§ 8 ust. 4 w części dotyczącej: „*zapewnienie możliwości elektronicznego aktywnego udziału w posiedzeniach organu stanowiącego.*”

Uzasadnienie: Powołując się na zasadę proporcjonalności odstępuje się od przestrzegania zasady dotyczącej umożliwienia elektronicznego udziału wszystkim członkom w posiedzeniach organu stanowiącego. W ocenie Banku spełnienie powyższej zasady nie znajduje zastosowania, ponieważ większość właścicieli stanowią mieszkańcy lokalnego środowiska. Ponadto zgodnie ze Statutem Banku zawiadomienia członków o czasie, miejscu i porządku obrad Zebrania Przedstawicieli wysyłane są za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, co najmniej 21 dni przed terminem obrad. Tak uregulowany sposób informowania członków Banku gwarantuje możliwość ich osobistego uczestnictwa w Zebraniu Przedstawicieli. Dodatkowo jej wprowadzenie wiąże się ze znacznymi kosztami, które w ocenie Banku są nieuzasadnione. Ponadto Bank nie stosował następujących Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, gdyż nie dotyczyły Banku: § 22 oraz § 53 do § 57 włącznie.

Zgodnie z § 11 Zasad Ładu Korporacyjnego Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny stosowania ZŁK, a raport z tej oceny przedkładany jest delegatom podczas Zebrania Przedstawicieli.

Na podstawie przeprowadzonej oceny stosowania przez Bank Zasad Ładu Korporacyjnego, Rada Nadzorcza oświadcza, iż Bank i jego organy przestrzegały w roku 2018 Zasad Ładu Korporacyjnego obowiązujących w Banku.

XIII. Informacje określone art. 111 Ustawy Prawo Bankowe

Miejsce publikacji informacji określone w miejscu wykonywania czynności oraz na stronie internetowej Banku.

XIV. Informacje określone w art.111 a i 111 b ustawy Prawo bankowe:

Informacja o przedsiębiorcach, o których mowa w art.6a ust.1 Ustawy Prawo Bankowe.

Miejsce publikacji informacji określone w miejscu wykonywania czynności oraz na stronie internetowej Banku.

XV. Pozostałe informacje określone w Rozporządzeniu CRR. Informacje mało istotne z punktu widzenia Banku Spółdzielczego w Żaganiu.

Ekspozycje na ryzyko kontrahenta

Nie dotyczy. Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie posiadał portfela handlowego.

Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne

Nie dotyczy. Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie prowadził działalności sekurytyzacyjnej.

Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego

Nie dotyczy. Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie był instytucją o znaczeniu systemowym.

Korzystanie z ECAI

Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie posiadał ekspozycji, którym przypisano wagi ryzyka według ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej.

Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego

Nie dotyczy. Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie stosował metody IRB.

Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Nie dotyczy. Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie stosował metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Nie dotyczy. Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie stosował wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Zakres konsolidacji ostrożnościowej

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

XVI. Zasady dostępu do załączników do niniejszej informacji

1. Wymienione w tej informacji załączniki są udostępniane wszystkim zainteresowanym w formie papierowej w Centrali Banku w Żaganiu, ul. Skarbowa 6 , w pokoju nr 6, (w sekretariacie) w godzinach od 10:00 do 12:00 , przez pracownika na stanowisku ds. administracyjno samorządowych i kadrowo - płacowych.
2. Poniżej spis załączników wraz ze szczegółowym umiejscowieniem:
 - Załącznik nr 1 - Ujawnienia dotyczące funduszy własnych – załącznik do niniejszej informacji,
 - Załącznik nr 2 – Oświadczenie Zarządu Banku Spółdzielczego w Żaganiu,
 - Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym – teczka nr 28, segregator III – ostrożnościowe,
 - Instrukcja zarządzania ryzykiem płynności – teczka nr 36, segregator IV – ostrożnościowe,
 - Instrukcja zarządzania ryzykiem stopy procentowej – teczka nr 32, segregator III – ostrożnościowe,
 - Instrukcja zarządzania ryzykiem walutowym – teczka nr 35, segregator IV – ostrożnościowe,
 - Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym – teczka nr 04, segregator I – ostrożnościowe,
 - Instrukcja zarządzania ryzykiem braku zgodności – teczka nr 03, segregator I – ostrożnościowe,
 - Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej – teczka nr 27, segregator III – ostrożnościowe,
 - Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka – teczka 10, segregator I – ostrożnościowe,
 - Instrukcja sporządzania informacji zarządczej – teczka 37, segregator IV – ostrożnościowe,
 - Plan finansowo – gospodarczy na 2018 rok – segregator nieaktualne regulacje od stycznia 2019,
 - Plan finansowo – gospodarczy na 2019 rok – teczka 34, segregator III – księgowo,
 - Polityka rachunkowości – teczka nr 29, segregator III – księgowo
 - Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności – teczka 13, segregator II – kredytowe,
 - Polityka informacyjna – teczka 39, segregator IV – ostrożnościowe.
 - Regulamin wynagradzania pracowników – teczka 5, segregator organizacja i sprawy pracownicze,
 - Regulamin wynagradzania Zarządu oraz Głównego Księgowego – teczka 5a, segregator organizacja i sprawy pracownicze
 - Regulamin organizacyjny Banku – teczka 8, segregator – organizacja i sprawy pracownicze,

- Polityka wynagrodzeń w Banku – teczka 12, segregator – organizacja i sprawy pracownicze,
- Zasady Ładu Korporacyjnego w Banku – teczka 13, segregator – organizacja i sprawy pracownicze,
- Polityka w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku - teczka 14, segregator – organizacja i sprawy pracownicze,
- Procedura dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Żaganiu – teczka 15, segregator – organizacja i sprawy pracownicze.
- Procedura dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu i osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Żaganiu – teczka 18, segregator – organizacja i sprawy pracownicze.

Data: 04 lipiec 2019 r.

Sporządził: Małgorzata Kolenda

Zatwierdził: Anna Tomczak (informacje ilościowe)

Zatwierdził: Dorota Dudek (informacje jakościowe)